

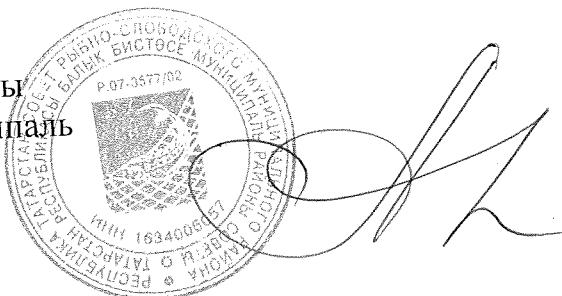

авылы, Үзәк урам, 16а йорт; Кама поселогы, Курортная-2 урамы, 23 йорт адреслары буенча урнашкан махсус мәгълүмат стендларында һәм шулай ук Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районның <http://ribnaya-sloboda.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге рәсми сайтында һәм <http://pravo.tatarstan.ru>. веб-адресы буенча “Интернет” чөлтәрендәге “Татарстан мәгълүмат-телекоммуникация” рәсми порталы”ында урнаштырырга.

Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталы”ында урнаштырырга.

4. Әлеге каарның үтәлешенә контролълек итүне Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль района Башкарма комитеты житәкчесенең инфраструктуралы үстерү буенча урынбасары Д.Н.Ризаевка йөкләргэ.

Татарстан Республикасы
Балык Бистәсе муниципаль
район Башлыгы
уринбасары

Ф.Г. Әхмәтҗанова

ОБЩЕСТВО
С ОГРАНИЧЕННОЙ
ОТВЕТСТВЕННОСТЬЮ
«ГК-ГРУПП»
ОГРН1191690048615

РФ, Республика Татарстан
421001, г. Казань, ул. Четаева, д.4,оф.19
Тел.+7(917)231-59-81
ИИН/КПП 1659199710/165701001

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БАЛЫК БИСТЭСЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
“ОЛЫ ЕЛГА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ”
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӨМЛЕГЕНЕҢ
ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҮӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУ
КАГЫЙДӘЛӘРЕ

Том 1

ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҮӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУ КАГЫЙДӘЛӘРЕН
КУЛЛАНУ ҮӘМ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТҮ ТӘРТИБЕ

2022

ЭЧТЭЛЕК

КЕРЕШ.....	Ошибка! Закладка не определена.
I ОЛЕШ. ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҺӨМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУ КАГҮЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҺӨМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУ КАГҮЙДӘЛӘРЕНӘ ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТӘРТИБЕ.....	4 5
I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр.....	
1 маддә. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә кулланыла торган төп төшенчәләр.....	5
2 маддә. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрен керту нигезләре, билгеләнеше һәм составы	8
3маддә. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару турында мәгълүматның ачыклыгы һәм һәркем өчен мөмкин булуы	9
4 маддә. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренен үз көченә керүе	10
5 маддә. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрен бозган өчен жаваплылык	10
II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирдән файдалану һәм төзелеш алыш баруны җайга салу турында нигезләмәләр	10
6 маддә. Жирле әһәмияттәге мәсъәләләр һәм жирле үзидарә органнарының вәкаләтләре 10	
7 маддә. Балык Бистәсе муниципаль районаны муниципаль берәмлекләренен жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару буенча комиссиясе	12
8 маддә. Элегрәк барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр	12
9 маддә. Территориаль зоналар	14
10 маддә. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану	14
III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту турында нигезләмәләр .	16
11 маддә. Капиталь төзелеш объектлары һәм жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту тәртибе	16
12 маддә. Капиталь төзелеш объекты яисә жир кишәрлекләреннән шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәтнамә бирү тәртибе	17
13 маддә. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәтнамә бирү тәртибе.....	19
IV БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан территорияне планлаштыру документларын әзерләү турында нигезләмәләр.....	22
14 маддә. Территорияне планлаштыру документларына гомуми таләпләр.....	22
15 маддә. Территорияне планлаштыру документларының төрләре	23
V БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару мәсъәләләре буенча жәмәгатьчелек фикар алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру турында нигезләмәләр	24
16 маддә. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару мәсъәләләре буенча жәмәгатьчелек фикар алышуларын яисә гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру буенча гомуми нигезләмәләр	24
VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында нигезләмәләр	25
17 маддә. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту тәртибе	25

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы “Олы Елга авыл жирлеге” муниципаль берәмлекенең Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару қагыйдәләре (алга таба – қагыйдәләр) – Татарстан Республикасы “Балык Бистәсе муниципаль районы” муниципаль берәмлекенең норматив хокукий акты (алга таба – Балык Бистәсе муниципаль районы), ул Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы, “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” Федераль закон, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары, Балык Бистәсе муниципаль районы Уставы, “Олы Елга авыл жирлеге” муниципаль берәмлеке Уставы нигезендә эшләнгән.

Әлеге Кагыйдәләр территориаль зоналар, шәһәр төзелеше регламентлары, әлеге Кагыйдәләрне куллану тәртибен һәм гамәлдәге законнар, жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукий актлары нигезендә аларга үзгәрешләр керту тәртибен тәгаенли, “Олы Елга авыл жирлеге” муниципаль берәмлеке тәртибен тәгаенли, “Олы Елга авыл жирлеге” муниципаль берәмлек, авыл жирлеге), муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру, төзү һәм төзекләндерү, торак төзелеше, житештерү, социаль, инженерлык-транспорт инфраструктуралары, табигатътән сак файдалану программаларын үстерү максатларында рациональ файдалану шартларын тудыралар.

**I ӨЛЕШ. ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҮӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУ
КАГЫЙДӘЛӘРЕН КУЛЛАНУ ТӘРТИБЕ, ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҮӘМ ТӨЗЕЛЕШ
АЛЫП БАРУ КАГЫЙДӘЛӘРЕНӘ УЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТӘРТИБЕ**

I БҮЛЕК. Гомуми нигезләмәләр

**1 маддә. Жирдән файдалану үәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрендә
кулланыла торган төп төшенчәләр**

Элеге Кагыйдәләрдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

жир кишәрлекеннән яки капиталъ төзелеш объектыннан рөхсәт ителгән файдалану төре – жир кишәрлекен яки капиталъ төзелеш объектын файдалануның мөмкин ысулы. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп, шартлы рөхсәт ителгән, рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләрен үз эченә ала һәм башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органы тарафыннан расланган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә билгеләнә;

жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре – жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата бары тик өстәмә буларак қына рөхсәт ителгән, алар белән бергә тормышка ашырыла торган рөхсәт ителгән төрләре. Рөхсәт ителгән жир кишәрлекеннән төп яки шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төре урынына файдалану рөхсәт ителми. Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре шәһәр төзелеше регламентлары составында яки рөхсәт ителгән жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның төп яки шартлы рәвештә рөхсәт ителгән төре тасвиirlамасында аларны күчерү нәтижәсендә рөхсәт ителә;

шәһәр төзелеше зоналаштыру – территориаль зоналарны билгеләү һәм шәһәр төзелеше регламентларын билгеләү максатларында муниципаль берәмлекләр территорияләрен зоналаштыру;

шәһәр төзелеше регламенты – тиешле территориаль зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре, шулай ук жир кишәрлекләре өстендей һәм жир өслегендә булган нәрсәләр, аларны төзу һәм капиталъ төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында файдаланыла, жир кишәрлекләренең инч чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең инч чик параметрлары, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләү, жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү, шулай ук чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләргә карата тиешле территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәжәсенең исәп күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен максималь мөмкин булган территория дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;

Жирдэн файдалану һәм төзелеш алыш бару қагыйдәләре проектын әзерләү комиссиясе – Қагыйдәләр әзерләүне оештыру, аларга үзгәрешләр керту, гавами тыңлаулар үткәруне оештыру һәм Қагыйдәләрне әзерләү комиссиясе турындагы нигезләмә нигезендә башка мәсьәләләрне хәл итү максатында законнар нигезендә төзелә торган даими эшләүче коллегиаль орган;

территорияне комплекслы үстерү - территорияне планлаштыруның расланган документациясе нигезендә башкарыла торган һәм гражданнарның уңай яшәү шартларын булдыруга, жирлекнең гомуми файдаланудагы яшәү тирәлеген һәм территорияләрен янартуга юнәлдерелгән чараптар җыелмасы;

линия объектлары – электр тапшыру линияләре, элемтә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар;

төзелешнең максималь проценты – төзелергә мөмкин булган жир кишәрлекенең суммар мәйданының жир кишәрлекенең бөтен мәйданына мөнәсәбәте (чагыштырмасы) (%);

бина, корылмалар, төзелмәләрнең жир кишәрлеге чигенинән минималь чигенеше (калдырылган арасы) – жир кишәрлеге чиге белән бина, корылма яки төзелмә арасындагы ераклык;

капиталь булмаган төзелмәләр, корылмалар – жир белән ныклы бәйләнеше һәм конструктив сыйфатламалары булмаган төзелмә, корылмалар аларның күченүен һәм (яисә) сүтеп алуын тормышка ашырырга һәм шуннан соң, төзелмәләрнең, корылмаларның төп сыйфатламаларын үзгәртмичә, тиешенчә зыян китермичә һәм аннан соң җыеп алырга мөмкинлек бирә (шул исәптән киосклар, навеслар һәм башка шундый төзелмәләр, корылмалар);

капиталь төзелеш объектлары – биналар, төзелмәләр, корылмалар, төзелеп бетмәгән объектлар, капиталь булмаган төзелмәләрдән, корылмалардан һәм жир кишәрлекен бүленмәгән яхшырудан гайре (түшәү (таш җәю), каплау һәм башкалар);

жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре – жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре, әлеге эшчәнлек төрләрен һәм шәһәр төзелеше регламентлары составындагы объектларны тиешле территориаль зоналарга карата күчерү нәтижәсендә мөмкин;

индивидуаль торак төзелеше объекты – жир өсте катлары саны өчтән артмаган, биеклеге егерме метрдан артмаган аерым торучы бина, ул ярдәмче куллану бүлмәләреннән һәм урыннарыннан тора, алар мондый бинада гражданнарның яшәү белән бәйле көнкүреш һәм башка ихтыяжларны канәгатьләндерү өчен билгеләнгән һәм мөстәкыйль күчемсез милек объектларына бүлү өчен билгеләнмәгән;

жир кишәрлекләре, капиталь төзелеш объектларының хокук ияләре – жир кишәрлекләренең, капиталь төзелеш объектлары (аларның вәкаләтле затлары) милекчеләре, жирдән файдаланучылар, жир хужалары һәм арендаторлары;

жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) үзләмәнәре һәм капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп коруның рөхсәт

ителгән ин чик параметрлары – жир кишерлекләренең ин чик (минималь һәм яисә) максималь үлчәмнәре (улчәмнәре) һәм рөхсәт ителгән тәзелешнең, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары, шул исәптән аларның мәйданнары; биналар, тәзелмәләр, корылмалар тәзү рөхсәт ителгән урыннары билгеләү максатларында жир кишерлекләре чикләреннән ителгән чигенүләр (аралар калдыру), ул чикләр тышында биналар, минималь чигенүләр (аралар калдыру), тәзелмәләрнән, тәзелмәләрнән, корылмаларның ин чик биеклеге яки катларның чик саны; шәһәр тәзелеше регламентлары нигезендә тиешле территориаль зоналарга карата билгеләнә торган жир кишерлекләре чикләрендә тәзелешнең (тәзелмәнен) максималь проценты;

ачык (гавами) сервитут – жир кишерлекләреннән файдалану хокуки, Россия Федерациясе законы яисә башка норматив хокукий акты, Россия Федерациясе субъекты норматив хокукий акты, жирле үзидарә органының норматив хокукий акты белән билгеләнгән, аларга карата билгеләнә торган жир кишерлекләрен кире алмыйча, жир кишерлекләреннән файдалану хокуки;

гавами тыңлаулар, җәмәгатьчелек фикер алышулаты – законнар белән билгеләнгән очракларда жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукий актлар проектлары турында фикер алышуда катнашу өчен муниципаль берәмлек халкының (җәмәгатьчелекнен) хокукларын гамәлгә ашыру рәвеше;

капиталь тәзелеш объектларын рөхсәт ителгән тәзелеш, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпилуга рөхсәтнамә – Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексының 40 маддәсе таләпләре нигезендә бирелә торган документ, ул – жир кишерлекенә ия булучыга, тиешле территориаль зона өчен шәһәр тәзелеше Регламентында билгеләнгән капиталь тәзелеш объектларын рөхсәт ителгән тәзелешнең, реконструкцияләүнең ин чик параметрларыннан тайпилып, капиталь тәзелеш объектларын тәзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашыру хокукин бирә торган документ;

жир кишерлекен яки капиталь тәзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәтнамә – Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексының 39 статьясы таләпләре нигезендә бирелә торган документ, ул – жир кишерлекләренә ия булучыларга әлеге Кагыйдәләр белән шартлы рәвештә рөхсәт ителгән жир кишерлекләренән, капиталь тәзелеш объектыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен сайлап алу хокукин бирә торган тиешле территориаль зона өчен әлеге Кагыйдәләр белән шартлы рәвештә рөхсәт ителгәннән соң бирелә торган документ;

капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләү (линия объектларыннан гайре) – капиталь тәзелеш объектының, аның өлешләренең параметрларын үзгәрту (биеклеген, катлар санын, мәйданын, күләмен), шул исәптән капиталь тәзелеш объектының өстенә тәзү, үзгәртеп кору, кинәйтү, шулай ук капиталь тәзелеш объектының төп тәзелеш (терәк) конструкцияләрен алыштыру һәм (яки) яңадан торғызу, мондый конструкцияләрнен аерым элементларын күрсәтелгән элементларның элементлары һәм (яисә) торғызу элементларын күрсәткечләре шундый ук яисә башка яхшырта торган күрсәткечләргә алмаштырудан гайре;

территориаль зоналар – жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә чикләр билгеләнгән һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән зоналар;

гомуми файдаланудагы территорияләр – аерым затлар даирәсе тоткарлыксыз файдаланыла торган территорияләр (шул исәптән мәйданнар, урамнар, проездлар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар);

жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре – Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 39 маддәсендә билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алу шарты белән, әлеге эшчәнлек төрләрен һәм шәһәр төзелеше регламентлары составындагы объектларны тиешле территориаль зоналарга карата күчерү аркасында мөмкин булган жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре.

2 маддә. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрен кертү нигезләре, билгеләнеше һәм составы

1. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы “Олы Елга авыл жирлеге” муниципаль берәмлегенең Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре Балык Бистәсе муниципаль районы жирле үзидарә органының норматив хокукый акты статусына ия. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациисе Жир кодексы нигезендә “Олы Елга авыл жирлеге” муниципаль берәмлегендә (алга таба – муниципаль берәмлек, жирлек) жирдән файдалану һәм төзелеш алыш баруны жайга салу системасын кертә.

2. Әлеге Кагыйдәләр түбәндәге максатларда эшләнде:

- 1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, эйләнә-тире мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклау өчен шартлар тудыру;
- 2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;
- 3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү;
- 4) инвестицияләрне җәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның ингән этикәле төрләрен сайлап алу мөмкинлеге бирү юлы белән дә.

3. Әлеге Кагыйдәләр түбәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

- Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарының норматив хокукий актлары;
- “Балык Бистәсе муниципаль районы”, “Олы Елга авыл жирлеге” муниципаль берәмлекләренең норматив хокукий актлары;
- шәһәр төзелешен проектлау нормативлары;
- техник регламентлар;
- норматив техник документлар.

4. Әлеге Кагыйдәләр составына түбәндәге документлар керә:

Текст өлеше:

- Том 1. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрен куллану һәм аларга үзгәрешләр кертү тәртибе;
- Том 2. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Шәһәр төзелеше регламентлары.

График өлеш:

- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар;
- Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территорияне файдалануның махсус шартлары булган зоналар.

Күшымта:

- Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматлар.

5. Әлеге Кагыйдәләр “Олы Елга авыл жирлеге” муниципаль берәмлеке территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген жайга салучы һәм контрольдә тутучы дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазыйфаи затлар тарафыннан үтәлергә тиеш.

3 маддә. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем өчен мөмкин (үтемле) булуы

1. Әлеге Кагыйдәләр, алар составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертел, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар (урын DAGЫ кешеләр), дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнары өчен ачык булып тора.

2. Балык Бистәсе муниципаль районы жирле үзидарә органнары әлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген түбәндәге юллар белән тәэммин итәләр:

- жирле үзидарә органнарының норматив хокукий актларын, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм “Интернет” чөлтәрендә муниципаль берәмлекнәң рәсми сайтында урнаштыру өчен билгеләнгән тәртиптә әлеге кагыйдәләрне бастырып чыгару (халыкка житкерү);
- территориаль планлаштыру Федераль дәүләт мәгълүмат системасында Кагыйдәләрне урнаштыру;

- муниципаль берәмлек территориясендә жирдән файдалану һәм төзелеш алыш баруны жайга салу мәсьәләрендә катнашучы органнар һәм оешмаларда әлеге Кагыйдәләр белән тулы комплекттә (тупламда) танышу өчен мөмкинлекләр тудыру;

- физик һәм юридик затларга әлеге Кагыйдәләрдән өзөмтәләр, шулай ук картографик материалларның кирәклө күчермәләрен һәм жирдән файдалану һәм

төзелеш шартларын аерым жир кишәрлекләренә һәм планировка структурасы элементларына карата сыйфатлаучы аларның фрагментларын би्रү. Элеге материаллар югарыда күрсәтелгән затларга язма гарызнамә буенча бирелә. Күрсәтелгән хезмәтләрнең бәясе Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

4 маддә. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару қагыйдәләренең үз көченә керүе

Элеге Қагыйдәләр жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларын рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен билгеләнгән тәртиптә рәсми басылып чыккан (халыкка житкерелгән) мизгелдән үз көченә керә.

Кагыйдәләр зур юридик көчкә ия булган хокукый актларга каршы килми торган өлештә эшли (гамәлдә була).

5 маддә. Жирдән файдалану һәм төзелеш қагыйдәләрен бозган өчен җаваплылык

Элеге Қагыйдәләрне бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

II БҮЛЕК. Жирле үзидарә органнары тарафыннан жирдән файдалануны һәм төзелеш алыш баруны жайга салу турында нигезләмәләр

6 маддә. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм жирле үзидарә органнарының вәкаләтләре

1. Балык Бистәсе муниципаль районы авыл жирлекләре территорияләрендә районның жирле үзидарә органнары тарафыннан хәл ителә торган жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә түбәндәгеләр керә:

- жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару қагыйдәләрен раслау;
- жирлекнең генераль планнары нигезендә әзерләнгән территорияне планлаштыру буенча документларны раслау;
- жирлек территориясендә урнашкан капиталъ төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтнамә бири (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан гайре);
- жирләрне резервлау һәм кире алу, шул исәптән муниципаль ихтыяжлар өчен жирлек чикләрендә жир кишәрлекләрен сатып алу юлы белән;
- жирлек жирләреннән файдалануга муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру;
- башка мәсьәләләр.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару өлкәсендә Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль район Советы вәкаләтләренә керә:

-районны территориаль планлаштыру документларын, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә башка шәһәр төзелеше документларын раслау;

- районның муниципаль милкендәге мөлкәтне идарә итү һәм аның белән эш итү тәртибен билгеләү;

- жирле үзидарә органнарының һәм районның жирле үзидарә вазыйфай затларының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен үтәвен тикшереп тору;

- гамәлдәге законнар нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

3. Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районаның Башкарма комитеты (алга таба - Башкарма комитет) жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

- Балык Бистәсе муниципаль район Советына раслауга территориаль планлаштыру документлары, башка шәһәр төзелеше документлары проектларын эшли һәм кертә һәм аларны гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

- район территорииясендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда объектлар төзелешенә, аларны эксплуатациягә кертүгә рөхсәтнамә бирә;

- район территорииясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлегенең мәгълумат системаларын алып бара;

- муниципаль ихтыяжлар өчен район чикләрендә жир кишәрлекләрен резервлауны һәм кире алуны гамәлгә ашыра;

- район жирләреннән файдалануга жир контролен гамәлгә ашыра;

- район Башлыгы белән килештереп яисә район Советы каары буенча район территорииясендә законнарда билгеләнгән тәртиптә жир кишәрлекләрен бирә һәм ала;

- муниципаль район ихтыяжлары өчен ясалма жир кишәрлекләре булдыру өчен кирәkle эшләрне башкаруны тәэмин итә, федераль закон нигезендә ясалма жир кишәрлеге төзү турында шартнамә төзү хокукуна ачык аукцион үткәрә;

- гамәлдәге законнар, Балык Бистәсе муниципаль районы Уставы, Балык Бистәсе муниципаль район Советы каарлары нигезендә билгеләнгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

7 маддә. Балық Бистәсе муниципаль районы муниципаль берәмлекләренең жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару буенча комиссиясе

1. Татарстан Республикасы Балық Бистәсе муниципаль районы муниципаль берәмлекләренең жирдән файдалану һәм төзелеш буенча комиссиясе (алга таба – Комиссия) дайми эшләүче коллегиаль орган булып тора.

2. Комиссия үз эшчәнлеген Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше Кодексы, “Балық Бистәсе муниципаль районы” муниципаль берәмлеге Уставы, “Балық Бистәсе муниципаль районы” муниципаль берәмлеге Башлыгы тарафыннан расланган комиссия эшчәнлеге Тәртибе, әлеге Кагыйдәләр нигезендә башкара.

3. Комиссия:

- Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы тәкъдимнәрне карый;

- жир кишәрлекеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәтнамә бирү турындагы гаризаны карый;

- рөхсәт ителгән төзелешнәң, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнен чикле параметрларыннан тайпылуға рөхсәтнамә бирү турындагы гаризаны карый;

- жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча тәкъдимнәрне һәм гаризаларны карау нәтижәләре буенча бәяләмәләр әзерли;

- Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасына үзгәрешләр керту турындагы караплар проектларын әзерли;

- Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасына үзгәрешләр керту проектларының шәһәр төзелеше законнарына туры килүен тикишерә;

- Балық Бистәсе муниципаль районының рәсми сайтында Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренең шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарына үзгәрешләр керту проектларын бастырып чыгаруны тәэммин итә;

- жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча гавами тыңлаулар үткәрүне оештыра;

- гавами тыңлаулар үткәру нәтижәләре буенча бәяләмәләр әзерли;

- кирәклө мәгълүматны соратып алдыра;

- башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

8 маддә. Элегрәк барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр

1. Элеге Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча кабул ителгән муниципаль һәм башка хокукый актлар әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлештә кулланыла.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре гамәлгә кертелгәнче яки әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертелгәнче законлы нигезләрдә булган жир

кишәрлөгө яисә капиталъ төзелеш объекты түбәндәгө очракларда әлеге Кагыйдәләргә туры килми булып чыга, әгәр:

а) аларның рөхсәт ителгән файдалану төре (төрләре) тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән куллану төрләре исемлегенә көрмәсә;

б) жир кишәрлөгөнен үлчәмнәре жир кишәрлөгөнен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән ин чик (минималь һәм (яисә) максималь) куләменә туры кilmәsә;

в) жир кишәрлөгөн төзү параметрлары яисә капиталъ төзелеш объектының параметрлары рөхсәт ителгән төзелешнен, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнен тиешле территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән ин чик параметрларына туры кilmәsә;

г) жир кишәрлөгө яисә капиталъ төзелеш объекты жир кишәрлөгөннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан рөхсәт ителгән файдалану төре (төрләре) тыелган территориядән файдалануның махсус шартлары булган зона чикләрендә урнашкан булса.

3. Әлеге маддәнен 2 өлешендә күрсәтелгән күчемсез милек объектларыннан файдалану Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 маддәсендәгэ 8-10 өлешләре нигезендә билгеләнә:

3.1. Рөхсәт ителгән файдалану төрләре, ин чик (минималь һәм (яки) максималь) куләме һәм ин чик параметрлары шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишәрлекләре яки капиталъ төзелеш объектларын мондый жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан кеше тормышы яисә сәламәтлөгө, эйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклардан тыш, аларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү срокын билгеләмичә файдаланырга мөмкин.

3.2. Әлеге маддәнен 3.1 өлешендә күрсәтелгән капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләү мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү юлы белән яисә аларның рөхсәт ителгән төзелешнен ин чик параметрларына туры кilmәven киметү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту аларны жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән төрләренә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3.3. Әлеге маддәнен 3 өлешендә күрсәтелгән жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалану кеше гомере яисә сәламәтлөгө, эйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен дәвам иткән һәм куркыныч янаган очракта федераль законнар нигезендә мондый жир кишәрлекләреннән һәм объектлардан файдалануга тыю салынырга мөмкин.

9 маддә. Территориаль зоналар

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен әзерләгәндә түбәндәгеләрне исәпкә алып территориаль зоналар чикләре билгеләнә:

- бер территориаль зона чикләрендә гамәлдәге һәм планлаштырыла торган жир кишәрлекләрен куллану мәмкинлекләрен берләштерү;
- жирлекнең генераль планы, муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән функциональ зоналарны һәм аларның планлаштырыла торган үсеш параметрларын билгеләү;
- территорияне планлаштыру һәм булган жирдән файдалану;
- төрле категориядәге жирләрнең чикләрен планлаштырыла торган үзгәрешләр;
- катнаш жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталь төзелеш объектларына зыян китерү мәмкинлекен булдырмау;
- мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проектлары.

2. Территориаль зоналарның чикләре түбәндәгеләр буенча билгеләнергә мәмкин:

- капма-карши юнәлешләрнең транспорт агымнарын аерып торучы магистральләр, урамнар, юллар сзыыклары;
- қызыл линияләр;
- жир кишәрлекләре чикләре;
- муниципаль берәмлекләр чикләрендә торак пунктлар чикләре;
- муниципаль берәмлекләр чикләре;
- табигать объектларының табигый чикләре;
- башка чикләр.

3. Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре территориаль зоналар чикләре белән туры килмәскә мәмкин.

4. Территориаль зоналар чикләре һәр жир кишәрлекенең бары тик бер территориаль зонага гына туры килу таләбенә җавап бирергә тиеш, чикләре жир законнары нигезендә территориаль зоналар чикләрен кисеп үтә ала торган жир кишәрлекененнән тыш.

5. Элеге Кагыйдәләр белән һәр территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

10 маддә. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану

1. Шәһәр төзелеше Регламенты тарафыннан жир кишәрлекләренең хокукий режимы, жир кишәрлекләре өслеге өстендей һәм астында булган һәм аларны төзу һәм алга таба капиталь төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында кулланыла торган барлык жир кишәрлекләренең хокукий режимы билгеләнә.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын фактта файдалану;
- бер территориаль зона чикләрендә гамәлдәге һәм планлаштырыла торган жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын бер территориаль зона чикләрендә берләштерү мөмкинлеге;
- муниципаль берәмлекләрне территориаль планлаштыру документларында билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикалары;
- территориаль зоналарның төрләре;
- мәдәни мирас объектларын, махсус сакланылуучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Тиешле территориаль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына карата шәһәр төзелеше регламентында түбәндәгеләр күрсәтелә:

- жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;
- жир кишәрлекләренең инчик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешенең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең инчик параметрлары;
- Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;
- территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен территориаль файдалана алының максималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре шул очракта, әгәр шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә торган территориаль зона чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган булса.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына тигез дәрәҗәдә кагыла.

5. Шәһәр төзелеше регламентының гамәли көче түбәндәгә жир кишәрлекләренә кагылмый:

- Россия Федерациясе халыклары мәдәни мирас объектларының (тарих һәм мәдәният һәйкәлләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән һәйкәлләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган һәм мәдәни мирас объектларын карап тоту, реставрация, консервацияләү, торғызу, ремонтлау һәм жайлыштыру режимы, реставрацияләү параметрлары турында каарлар ачыкланган һәйкәлләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә дә;

- гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

– линия объектлары урнаштыру өчен һәм (яки) линия объектлары белән шөгүлләнүче объектлар;

– файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

6. Тарихи жирлекләр территорияләренә, истәлекле урыннарга, дәвалаусәламәтләндерү урыннары һәм курортлар жирләренә, территорияләрдән файдалануның аерым шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

7. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләр өчен билгеләнми:

– урман фонды жирләре;

– жир өсте сулары белән капланган жирләр;

– запас жирләр;

– аеруча саклана торган табигать территорияләре жирләре (дәвалаусавыктыру урыннары һәм курортлары жирләрнән тыш);

– авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирләре;

- махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы социаль-икътисадый үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре.

8. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлгә кертелмәгән яки шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары яисә жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан тәгаенләнә.

Махсус икътисадый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләрен файдалану махсус икътисадый зоналар белән идарә итү органнары тарафыннан тәгаенләнә.

Урман фонды жирләрнән, махсус сакланыла торган табигать территорияләре чикләрендә урнашкан жирләрдән һәм жир кишәрлекләрнән файдалану урман хужалыгы регламенты, урман законнары, махсус сакланылучы табигать территориясе турындагы нигезләмә, махсус сакланылучы табигать территорияләре турындагы законнар нигезендә тәгаенләнә.

III БҮЛЕК. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләрнән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту турында нигезләмәләр

11 маддә. Жир кишәрлекләрнән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту тәртибе

1. Жир кишәрлекләрнән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның түбәндәге төрләре булырга мөмкин:

– рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре;

– файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре;

- рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре, рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә карата ёстәмә буларак қына һәм файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла торган.

2. Іәр территориаль зонага карата жир кишерлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре билгеләнә.

Жир кишерлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләрен билгеләү һәр территориаль зонага карата мәжбүри кулланылырга тиеш, аңа карата шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

3. Жир кишерлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның бер төрен мондый файдалануның башка төренә үзгәртү, техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Жир участокларыннан һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләре, дәүләт хакимиите органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән гайре, жир кишерлекләре һәм капиталь төзелеш объектларына ия булучылар тарафыннан өстәмә рәхсәтләр һәм килешүләрсез мөстәкыйль сайлап алына.

5. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәли кагылмый яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан капиталь төзелеш объектларыннан һәм жир кишерлекләреннән рәхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы каарлар федераль законнар нигезендә кабул ителә.

6. Тиешле территориаль зона өчен шартлы рәвештә рәхсәт ителгән башка төргә караган рәхсәт ителгән куллану төрен үзгәрту Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 маддәсе таләпләренә һәм әлеге Кагыйдәләрнең 11 маддәсе нигезләмәләренә туры китереп шартлы рәвештә рәхсәт ителгән жир кишерлекеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануга рәхсәт бирү юлы белән гамәлгә ашырыла.

7. Тиешле территориаль зона өчен билгеләнгән рәхсәт ителгән файдалануның мөмкин төрләре исемлегендә булмаган жир кишерлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын файдалануның башка төрләре бу территориаль зона өчен хәл ителмәгән булып торалар һәм бары тик әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәндә генә хәл ителергә мөмкин.

12 маддә. Капиталь төзелеш объектыннан яисә жир кишерлекеннән шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәтнамә бирү тәртибе

1. Жир кишерлекен яки капитал төзелеш объектын шартлы рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәтнамә бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат (алга таба – шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәтнамә) шартлы рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәтнамә бирү турында гариза җибәрә. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәтнамә бирү турында гариза электрон култамга белән имзаланган электрон документ рәвешенә җибәрелергә мөмкин.

2. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәтнамә бирү турындагы каар проекты, әлеге маддәнең нигезләмәләрен исәпкә алып, Россия

Федерациясе Шэһэр төзелеше кодексының 5.1 маддэсендэ билгелэнгэн тэртиптэ үткэрелэ торган жәмәгатьчелек фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

3. Жир кишәрлеген яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалану төре эйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булган очракта жәмәгатьчелек фикер алышулары яки гавами тыңлаулар мондый тискәре йогынты ясарга тиешле жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектлары хокуқына ия булучылар катнашында үткэрелә.

4. Комиссия жир кишәрлеге белән уртак чикләре булган жир кишәрлегенә ия булганнарга жир кишәрлекләре ияләренең шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәтнамә бирү турында карап проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны үткәру турында хәбәрләр жибәрә, аңа карата әлеге рәхсәт сорала, жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләренә, аңа карата әлеге рәхсәтнамә соратып алына, һәм әлеге рәхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объектының бер өлеше булган биналарның хокукка ия булучыларына. Курсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рәхсәтнамә бирү турында гаризасы алынган көннән соң жиде эш көненнән дә соңга калмычча жибәрелә.

5. Жәмәгатьчелек фикер алышулары яки гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә чыкканчы аларны үткәру турында муниципаль берәмlek халкына хәбәр иткән көннән алыш җәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларны үткәру вакыты муниципаль берәмlek уставы һәм (яисә) муниципаль берәмlekнең вәкиллекле органының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм бер айдан да артык була алмый.

6. Шартлы рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәтнамә бирү турында карап проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары яки гавами тыңлаулар нәтижәләре нигезендә Комиссия шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәтнамә бирү яки мондый рәхсәтнамәне бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли, қабул ителгән каарның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны вәкаләтле затка жибәрә.

7. Әлеге маддәнен 6 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр нигезендә вәкаләтле зат мондый тәкъдимнәр кергән көннән алыш өч көн эчендә шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә яисә мондый рәхсәтнамә бирүдән баш тарту турында карап қабул итә. Күрсәтелгән карап муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тэртиптә бастырып чыгарылырга һәм муниципаль берәмlekneң рәсми сайтында (муниципаль берәмlekneң рәсми сайты булганда) “Интернет” чөлтәрендә урнаштырыла.

8. Шартлы рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәтнамә бирү турында карап проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын оештыру һәм үткәру белән бәйле чыгымнарны мондый рәхсәтнамә бирү белән кызыксынуучы физик яки юридик зат үз өстенә ала.

9. Жир кишәрлекеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның рәхсәт ителгән төре жирдән файдалану һәм төзелеш

кагыйдәләренә үзгәрешләр керту өчен билгеләнгән тәртиптә жәмәгатьчелек фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздырылғаннан соң шартлы рәвештә файдалануның рөхсәт ителгән төренә рөхсәтнамә бирү белән кызыксынган физик яисә юридик зат инициативасы буенча шәһәр төзелеше регламентына кертелгән очракта мондый затка куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәтнамә бирү турындагы карап жәмәгатьчелек фикер алышулары уздырмыйча яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул ителә.

10. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 маддәсендәге 2 өлешендә курсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфай заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан рөхсәтсез төзелгән корылманы ачыклау турында хәбәрнамә кергән көннән башлап мондый корылма урнашкан жир кишәрлегенә карата яки мондый корылманы сүткәнчегә кадәр яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү өчен шартлы рәвештә рөхсәт ителгән рөхсәтнамә бирү рөхсәт ителми, элеге хәбәрнамәне жирле үзидарә органы тарафыннан карау нәтижәләре буенча дәүләт хакимиятенең башкарма органына, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 маддәсендәге 2 өлешендә курсәтелгән очраклардан гайре, рөхсәтсез төзелеш билгеләре булмау яки суд каарының рөхсәтсез төзелгән корылманы жимерү яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы дәгъваларны канәгатьләндерүдән баш тарту турындагы каары законлы көченә керүе турында белдерү жибәрелгән.

11. Физик яисә юридик зат шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төренә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турындагы кааррага суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

13 маддә. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәтнамә бирү тәртибе

1. Улчәмнәре шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән минималь жир кишәрлекләренең минималь күләмнәреннән ким булган яки төзелеш өчен уңайсыз булган конфигурация, инженер-геологик яисә башка сыйфатламалары булган жир кишәрлекләренә ия булучылар рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәтнамә сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

1.1. Жир кишәрлекләренә ия булучылар рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәтнамә сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы, эгәр мондый тайпылу рөхсәт ителгән төзелеш объектларының бер яки берничә чик параметрларын бер тапкыр үзгәрту, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламенты тарафыннан билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында ун проценттан да ким булмаган күләмдә кирәк булса.

2. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан аерым жир кишәрлеге өчен техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә тайпылу рөхсәт ителә.

Катларның иң чик саны, биналарның, төзелмәләрнен, корылмаларның чик биеклеге өлешендә рөхсәт ителгән төзелешнен, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылу, федераль яисә региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрендә капиталь төзелеш объектларының архитектура каарларына карата таләпләр рөхсәт ителми.

3. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнен, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәтнамә алу белән кызыксынган зат комиссиягә мондый рөхсәтнамә бирү турында гариза жибәрә. Рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәтнамә бирү турындагы гариза электрон култамга белән имзаланган электрон документ рәвешендә жибәрелергә мөмкин.

4. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнен, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәтнамә бирү турындагы каар проекты Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 маддәсендә билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 маддәсе нигезләмәләрен исәпкә алыш, әлеге маддәнең 1.1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш үткәрелә торган жәмәгатьчелек фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда. каралырга тиеш.

Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәтнамә бирү турындагы каар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яки гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнарны мондый рөхсәтнамәне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат тұли.

5. Рөхсәт ителгән капитал төзелеш, үзгәртеп коруның иң чик параметрларыннан тайпилуга рөхсәтнамә бирү түрүнде карап проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре түрүнде бәяләмә нигезендә Комиссия мондый фикер алышулар яисә тыңлаулар тәмамланғаннан соң унбиш эш көне эчендә мондый рөхсәтнамә бирү түрүнде яки кабул ителгән каарарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәтнамә бирудән баш тарту түрүнде тәкъдимнәр әзерләүне гамәлгә ашыра һәм күрсәтелгән тәкъдимнәрне вәкаләтле затка жибәрә.

6. Вәкаләтле зат әлеге маддәнең 5 өлешендә күрсәтелгән рекомендацияләр кергән көннән жиде көн эчендә, капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан тайпилуга рөхсәтнамә бирү яисә кабул ителгән каарарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәтнамә бирудән баш тарту түрүнде карап кабул итә.

7. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 маддәсендәге 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан рөхсәтsez төзелгән төзелешне ачыклау түрүнде үзидарә органыннан рөхсәтsez төзелгән төзелешнең чикле хәбәрнамәләр кергән көннән соң рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпилуга, мондый төзелеш урнашкан жирле кишәрлегенә карата капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәтнамә бирү рөхсәт ителми, аны сүтүгә яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү рөхсәт ителми, әлеге хәбәрнамәне жирле үзидарә органы тарафыннан карау нәтижәләре буенча дәүләт хакимиятенең башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 маддәсендәге 2 өлешендә күрсәтелгән очраклардан тыш рөхсәтsez төзелеш билгеләре булмау яки суд каарарның рөхсәтsez төзелгән, корылманы жимеру яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү түрүндагы дәгъваларны қанәгатьләндерүдән баш тарту түрүндагы каарары законлы көченә керүе түрүнда хәбәрнамә жибәрелсә.

8. Физик яисә юридик зат рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпилуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә мондый рөхсәтнамә бирудән баш тартуга рөхсәтнамә бирү түрүндагы каарарга суд тәртибендә ризасызылық белдерергә хокуклы.

9. Әгәр мондый тайпилыш аэродром янындагы территориядә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләүгә туры килмәсә, рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпилуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәтнамә бирү рөхсәт ителми.

IV БҮЛЕК. Жирле үзидарә органдары тарафыннан территорияне планлаштыру буенча документлар өзөрләү турында нигезләмәләр

14 маддә. Территорияне планлаштыру буенча документларга гомуми таләпләр

1. Территорияләрне планлаштыру буенча документлар өзөрләү территорияләрнең тотрыкли үсешен тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла, шул исәптән планлаштыру структурасы элементлары, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капиталь төзелеш объектларын урнаштыру планлаштырыла торган зоналарның чикләрен билгеләү.

2. Капиталь төзелеш объектын урнаштыру максатларында территорияне планлаштыру буенча документларны өзөрләү түбәндәге очраклarda мәжбүри булып тора:

- федераль, региональ яки жирле әһәмияттәге капиталь төзелеш объектын урнаштыру белән бәйле рәвештә дәүләт яки муниципаль ихтияжлар өчен жир кишәрлекләрен алу зарур;
- кызыл линияләрне билгеләү, үзгәртү яки юкка чыгару кирәк;
- жир законнары нигезендә жир кишәрлекләрен төзү территорияне межалау проекты нигезендә генә гамәлгә ашырылса, жир участокларын төзү зарур;
- капиталь төзелеш объектын урнаштыру гомуми чиге булган ике һәм андан да күбрәк муниципаль берәмлек территориясендә планлаштырыла (мондый капиталь төзелеш объектын урнаштыру дәүләт яки муниципаль милектә булган жирләрдә яки жир кишәрлекләрендә башкару планлаштырылган һәм мондый капиталь төзелеш объектын урнаштыру өчен дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлекләре бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми торган очрактан гайре);
- линия объектын төзү, реконструкцияләү планлаштырыла (линия объектын урнаштыру дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрдә яисә жир кишәрлекләрендә гамәлгә ашыру планлаштырылган очрактан һәм мондый линия объектын урнаштыру өчен дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләрен бирү һәм сервитутлар билгеләү таләп ителми торган очрактан тыш). Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан линия объектын төзү, реконструкцияләү өчен территорияне планлаштыру документларын өзөрләү таләп ителмәгән башка очраклар билгеләнергә мөмкин;
- линия объекты булмаган капиталь төзелеш объектын махсус сакланылучы табигать территориясе чикләрендә яисә урман фонды жирләре чикләрендә аның эшчәнлеген тәэмин итү өчен кирәклө булган капиталь төзелеш объектын урнаштыру планлаштырыла;
- территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру планлаштырыла;

-“Күпфатирлы йортларны һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларын өлешле төзүдә катнашу турында һәм Россия Федерациисенең кайбер закон актларына үзгәрешләр кертү хакында” 2004 елның 30 декабрендәге 214-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә өлешле төзелештә катнашучыларның акчаларын жәлеп итеп, индивидуаль торак төзелеше объектларын төзү планлаштырыла.

3. Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү территориаль зоналардан файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре һәм (яки) муниципаль районнарның территориаль планлаштыру схемалары, жирлекләрнең, шәһәр округларының функциональ зоналарның генераль планнары, территорияләрне комплекслы үстерү күздә тотыла торган территорияләрдән файдалану һәм төзү кагыйдәләре белән билгеләнгән планлаштыру структурасының бер яки берничә катнаш элементларына карата гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру буенча документларны әзерләү һәм раслау, шулай ук жирлек территориясен планлаштыру буенча документларны әзерләү үзенчәлекләре Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 45, 46 маддәләре, Балык Бистәсе муниципаль районы Уставы, “Олы Елга авыл җирлеге” муниципаль берәмлеге Уставы нигезләмәләрен исәпкә алыш билгеләнә.

15 маддә. Территорияне планлаштыру буенча документлар төрләре

1. Территорияне планлаштыру буенча документлар төрләре булып тора:

- территорияне планлаштыру проекты;
- территорияне ызанлау проекты.

2. Территорияне планлаштыру проектларын әзерләү планлаштыру структурасы элементларын бүләп би्रү, гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгеләү, капиталь төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү, территорияне планлаштырыла торган үстерүнен сыйфатламаларын һәм чиратын билгеләү өчен гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне ызанлау проектын әзерләү түбәндәгеләр өчен гамәлгә ашырыла:

- төзелә торган һәм үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү;

- яңа капитал төзелеш объектларын урнаштыру планлаштырылмаган территорияләр өчен Кызыл линияләрне билгеләү, үзгәртүү, юкка чыгару, шулай ук территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеге барлыкка килү һәм (яки) үзгәртү белән бәйле кызыл линияләрне билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару өчен, мондый билгеләү, үзгәртү, туктату (юкка чыгару) бары тик гомуми файдаланудагы территориянен чикләрен үзгәртүгә китергән очракта территорияне комплекслы үстерүнен гамәлгә ашыру күздә тотылмый.

- 4. Территорияне ызанлау проектын әзерләгендә төзелә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү эшчәнлекнен конкрет төрләре өчен шәһәр төзелеше регламентлары һәм жир

кишәрлекләрен бүләп биры нормалары, федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында, техник регламентларда, кагыйдәләр жыентыгында билгеләнгән барлыкка килә торган һәм (яисә) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә башка таләпләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

– 5. Чикләрендә территорияне комплекслы үстерүне гамәлгә ашыру күздә тотылмаган, шулай ук линия объектларын урнаштыру планлаштырылмаган территориягә карата территорияне планлаштыру проектын әзерләүдән башка территорияне ызанлау проектын әзерләү әлеге маддәненән 3 өлешендә каралган максатларда рөхсәт ителә.

6. Территорияне планлаштыру проекты территорияне ызанлау проектын әзерләү өчен нигез булып тора, мәңгүләнән 5 өлешендә каралган очраклар керми. Территорияне ызанлау проектын әзерләү территориине планлаштыру проекты составында яисә аерым документ рәвешендә гамәлгә ашырыла.

V БҮЛЕК. Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш алыш бару мәсьәләләре буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары яки гавами тыңлаулар үткәрү турында Нигезләмә

16 маддә. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару мәсьәләләре буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын һәм гавами тыңлауларны оештыру һәм үткәрү буенча гомуми нигезләмәләр

1. Жәмәгатьчелек фикер алышулары яки гавами тыңлаулар кеше тормышының уңай шартларына, жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына хоқук ияләренән хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү максатыннан үткәрелә.

2. Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш алыш бару мәсьәләләре буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары яки гавами тыңлауларга чыгарыла:

- жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару Кагыйдәләре проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш Кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проектлары, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очраклардан тыш;
- территорияләрне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очраклардан тыш;
- жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләренә рөхсәтнамәләр биры турында каарлар проектлары;
- рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәтнамә биры турындагы каарлар проектлары.

3. Жәмәгатьчелек фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставы һәм

(яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукий акты, әлеге кагыйдәләр, башка норматив хокукий актлар нигезендә үткәрелә.

4. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару Кагыйдәләре проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 маддәссе нигезендә һәм әлеге маддәненең нигезләмәләрен исәпкә алыш, муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән билгеләнә торган тәртиптә, үткәрелә.

5. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару Кагыйдәләре проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларының яисә гавами тыңлауларның дәвамлылығы мондый проект басылып чыккан көннән кименә бер һәм өч айдан артмаган вакытны тәшкил итә.

6. Конкрет территориаль зона очен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентына үзгәрешләр керту өлешендә жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертелгән очракта, шулай ук территориине комплекслы үстерү турында карап кабул ителүгә бәйле рәвештә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр әзерләнгән очракта жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар территориине зона чикләрендә үткәрелә, аның очен комплекслы үсешкә ия территория чикләрендә шәһәр төзелеше регламенты билгеләнгән. Бу очракларда жәмәгатьчелек фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру срокы бер айдан артык була алмый.

VI БҮЛЕК. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында нигезләмәләр

17 маддә. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту тәртибе

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 - 33 маддәләрендә каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы мәсьәләне карау очен түбәндәгеләр нигез була:

1) Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең жирлекнең генераль планына, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына туры килмәве, мондый генераль планнарга яисә муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр керту нәтижәсендә барлыкка килгән;

1.1) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органыннан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда башкару очен жирдән файдалану һәм жирлектә төзелеш алыш бару кагыйдәләрендә кертелгән, аэрором яны территорияләрендә урнаштырылган күчемсез милек объектларыннан файдалануны чикләү бозуларны бетерү турында күрсәтмә керү;

2) территориаль зоналарның чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керү;

3) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында курсәтелгән территориядән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләренең урнашу урыны турында белешмәләрнең бердәй дәүләт күчемсез мөлкәт реестрында курсәтелгән зоналар, территорияләр чикләренең урнашу урынын тасвирауга туры килмәве;

4) күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрында мондый зоналар, территорияләр чикләрендә күчемсез мөлкәт объектларыннан файдалануны чикләү булган федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләреннән файдалануның максус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән чикләүләренең туры килмәве;

5) территориядән файдалануның максус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, туктату, мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен, федераль әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен, региональ әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен билгеләү, үзгәртү;

6) территорияне комплекслы үстерү туринда карап кабул итү.

3. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту туринда тәкъдимнәр Комиссиягә жибәрелә:

1) федераль башкарма хакимият органнары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре федераль әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларының эшләвенә, урнашына комачауларга мөмкин булган очракларда;

2) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре региональ әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларының эшләвенә, урнашына комачауларга мөмкин булган очракларда Татарстан Республикасы башкарма хакимиите органнары тарафыннан;

3) Балык Бистәсе муниципаль районы жирле үзидарә органнары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре жирле әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларының эшләвенә, урнашына комачауларга мөмкин булган очракларда;

4) Олы Елга авыл жирлеге жирле үзидарә органы, әгәр жирлек территориясендә жирдән файдалану һәм төзелеш алыш баруны жайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булса;

5) физик яисә юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә йә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмаган, аларның хокукка ия булучыларына зыян салынмаган, жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының хакы киметелгән, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмаган очракларда;

6) Россия Федерациясе тарафыннан төzelгән һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан кабул ителгән территорияне комплекслы үстерү туриндагы карапны гамәлгә ашыруны тәэммин итүче вәкаләтле федераль

башкарма хакимият органы яисә юридик зат (алга таба - Россия Федерациисе тарафыннан билгеләнгән юридик зат);

7) Татарстан Республикасы төзегэн һәм Татарстан Республикасы тарафыннан кабул ителгән территорияне комплекслы үстөрү турында каар каар кабул иткән һәм территорияне комплекслы үстөрү турында Татарстан Республикасы кабул иткән каарны (алга таба - Татарстан Республикасы тарафыннан билгеләнгән юридик зат) гамәлгә ашыруны тәэмин итүче Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы, җирле үзидарә органы яисә территорияне комплекслы үстөрү турында каарны гамәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстөрү турында шартнамә төзелгән зат тарафыннан.

3.1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 31 маддәсендәге 3.1 өлеше нигезендә жирлек территорияләрендә федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районның җирле әһәмияттәге объектларын (линия объектларыннан тыш) территориаль планлаштыру документларында каралган урнаштыру мөмкинлеге тәэмин ителмәгән очракта вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы, Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, Балык Бистәсе муниципаль районаның вәкаләтле җирле үзидарә органы вәкаләтле затка, күрсәтелгән объектларны урнаштыруны тәэмин итү максатларында, жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы таләпне жибәрә.

3.2. Әлеге маддәнең 3.1 өлешендә каралган очракта, вәкаләтле зат әлеге маддәнең 3.1 өлешендә күрсәтелгән таләп алынган көннән алып утыз көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертуңе тәэмин итә.

3.3. Әлеге маддәнең 2 өлешендәге 3 - 6 пунктларында һәм 3.1 өлешендә каралган очракларда жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту максатларында, шулай ук конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән рөхсәт ителгән файдалану төрләре бер мәртәбә үзгәртелгән очракта, рөхсәт ителгән төзелешнең алдан билгеләнгән чик параметрлары үзгәртелмәгән, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләгән очракта һәм (яки) конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын бер яисә берничә инч чик параметры бер мәртәбә үзгәрткән, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләгән очракта, җәмәгатьчелек фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар уздыру, жирләрдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында проектны әзерләү турында каар каар кабул итү турындагы хәбәрне бастырып чыгару һәм әлеге маддәнең 4 өлешендә каралган комиссиягә әзерләү таләп итлеми.

3.4. Территорияне комплекслы үстөрү турындагы каарны гамәлгә ашыру максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертелгән очракта, шул исәптән Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексының 30 маддәсендәге 5.2 өлеше нигезендә, мондый үзгәрешләр территорияне планлаштыру проектын комплекслы үстөрү максатларында раслаган көннән алып туксан көннән дә соңга калмыйча кертелергә тиеш.

4. Комиссия, жирләрдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәреш керту турында тәкъдимнәр кергән көннән алып егерме биш көн эчендә, түбәндәгеләр турында тәкъдимнәр нигезендә жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту яисә мондый тәкъдимне кире кагу турында тәкъдимнәре булган бәяләмә әзерли һәм бу бәяләмәне вәкаләтле затка жибәрә.

4.1. Аэрором яны территориясендә билгеләнгән күчесез милек объектларыннан файдалану чикләренә туры китерүне күздә тоткан жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындагы закон проекты комиссия тарафыннан каралырга тиеш түгел.

5. Вәкаләтле зат, Комиссия бәяләмәсендә булган тәкъдимнәрне исәпкә алыш, егерме биш көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында яки әлеге кагыйдәләргә үзгәреш керту турында тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, проектны әзерләү турында карап кабул итә һәм мондый каарның күчермәсен мәрәжәгать итүчеләргә жибәрә.

5.1. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр раслау жирле үзидарәнең вәкиллекле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә жирле үзидарәнең вәкиллекле органына жибәрелгән үзгәрешләр керту турындагы проект әлеге орган утырышында якындагы утырыштан соң килүче утырышны уздыру көненнән дә соңга калмыйча каралырга тиеш.

6. Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләтле федераль башкарма хакимият органыннан әлеге маддәнең 2 өлешендәге 1.1 пунктында күрсәтелгән күрсәтмәне алғаннан соң вәкаләтле зат Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында карап кабул итәргә тиеш. Әлеге маддәнең 2 өлешендәге 1.1 пунктында күрсәтелгән күрсәтмәгә вәкаләтле зат судка шикаять бирергә мөмкин.

7. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 маддәсендәге 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимиите башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесенән яисә жирле үзидарә органыннан рөхсәтsez төзелгән корылманы ачыклау турында хәбәрнамә кергән көннән башлап чикләрендә шундай корылма урнашкан территория зонасына карата, жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрен, рөхсәт ителгән төзелеш объектларын файдалануның рөхсәт ителгән төрен, рөхсәт ителгән төзелеш объектларының инчик параметрларын, мондый төзелешнең рөхсәт ителгән файдалану төренә һәм параметрларына туры килә торган капитал төзелеш объектларын сутүгә яисә билгеләнгән таләпләргә туры килә торган капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә карата билгеләү каралган үзгәрешләрне керту рөхсәт ителми, әлеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча жирле үзидарә органы тарафыннан дәүләт хакимиятиенә башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 маддәсендәге 2 өлешендә күрсәтелгән һәм әлеге хәбәрнамә кергән жирле үзидарә органына мондый хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча рөхсәтsez төзү билгеләре күренми яисә рөхсәтsez төзелгән корылманы жимерү турындагы

дэгъваларны канэгатылэндерүдэн баш тарту яисэ билгелэнгэн талэплэргэ туры китерү турындағы суд каарының законлы коченә кергэн булуы хакында хәбәр юлланган очраклардан тыш.

8. Элеге маддәнең 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган очракларда дәүләт хакимиите башкарма органы яисэ жирле үзидарә органы территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен билгеләүгә, федераль эһэмияттәге тарихи жирлекләр, региональ эһэмияттәге тарихи жирлекләр территорияләре чикләрен раслауга вәкаләтле орган вәкаләтле затка территорияләрдән, мәдәни мирас объектлары территорияләреннән, федераль эһэмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән, региональ эһэмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә аерып алу, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне билгеләү таләбен жибәрә.

9. Элеге маддәнең 8 өлешендә каралган таләпләр кергэн очракта, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зонаның яшәешен билгеләү, үзгәртү яисэ туктату турында, мәдәни мирас объекты территориясе чикләре турында йә элеге маддәнең 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган нигезләрне жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен ачыкланган көннән башлап вәкаләтле зат, шундый таләп нигезендә аларны аныклау юлы белән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне тәэммин итәргә тиеш. Шул ук вакытта элеге маддәнең 8 өлешендә каралган таләп нигезендә аларны төгәлләштерү максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр раслау таләп ителми.

10. Федераль эһэмияттәге тарихи мирас объектларыннан, федераль эһэмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән, региональ эһэмияттәге тарихи жирлекләр территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләнүен билгеләү максатларында элеге маддәнең 9 өлеше нигезендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен аныклау срокы элеге маддәнең 8 өлешендә каралган таләп кергэн көннән алыш алты айдан да артмаска тиеш, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар барлыгын билгеләү, үзгәртү яисэ туктату турында яисэ мәдәни мирас объекты территориясе чикләре турында яки элеге маддәнең 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында каралган жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү нигезләре ачыкланган көннән соң.

ОБЩЕСТВО
С ОГРАНИЧЕННОЙ
ОТВЕТСТВЕННОСТЬЮ
«ГК-ГРУПП»
ОГРН1191690048615

РФ, Республика Татарстан
421001, г. Казань, ул. Четаева, д.4,оф.19
Тел.+7(917)231-59-81
ИИН/КПП 1659199710/165701001

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БАЛЫК БИСТЭСЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
“ОЛЫ ЕЛГА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ”
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӨМЛЕГЕНЕН

**ЖИРДЭН ФАЙДАЛАНУ ҮӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУ
КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

Том 2

ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ
ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

2022

ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУ КАГЫЙДӘЛӘРЕНЕҢ ДОКУМЕНТЛАР СОСТАВЫ

Татарстан Республикасы Балык Бистәсе муниципаль районы “Олы Елга авыл жирлөгө” муниципаль берәмлекенең Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре документлары составына керә:

1. Түбәндәге составта текст өлеше:
  - Том 1. Жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрен куллану һәм үзгәрешләр керту тәртибе;
  - Том 2. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Шәһәр төзелеше регламентлары.
2. Түбәндәге составта график өлеше:
  - Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар;
  - Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территорияне файдалануның махсус шартлары булган зоналары.
3. Кушымта:
  - территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматлар.

Эчтэлек

II ОЛЕШ. ШЭНЭР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ	4
I БҮЛЕК. Шэхэр төзелешен зоналаштыру карталары	4
1 маддэ. Шэхэр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар	4
2 маддэ. Шэхэр төзелешен зоналаштыру картасы. Территорияне файдалануныц махсус шартлары булган зоналар	8
3 маддэ. Территориаль зоналар чиклэре турында мэгълүматлар.....	8
III ОЛЕШ. ШЭНЭР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	10
II БҮЛЕК. Шэхэр төзелеше регламентлары	10
4 маддэ. Шэхэр төзелеше регламенты составы	10
5 маддэ. Территориаль зоналарныц шэхэр төзелеше регламентлары	13
5.1. Рөхсэл ителгэн файдалануныц ярдэмчэ төрлэре.....	13
5.2. Шэхси торак төзелеше зоналарыныц шэхэр төзелеше регламенты (Ж1).....	16
5.3. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарыныц шэхэр төзелеше регламенты (ОД)....	20
5.4. Ижтимагый төзелеш зонасыныц шэхэр төзелеше регламенты (О)	20
5.5. Транспорт инфраструктурасы зоналарыныц шэхэр төзелеше регламенты (Т).....	28
5.6. Инженерлык инфраструктурасы зоналарыныц шэхэр төзелеше регламенты (И).....	30
5.7. III класслы хэвэफлектэгэ житештерү һэм склад объектлары зоналарыныц шэхэр төзелеше регламенты (П2).....	32
5.8. IV-V класслы хэвэфлектэгэ житештерү һэм склад объектлары зоналарыныц шэхэр төзелеше регламенты (П3).....	34
5.9. Коммуналь-склад объектлары зоналарыныц шэхэр төзелеше регламенты (КС)	35
5.10. Авыл хужалыгы билгелэншэндэгэ объектлар зоналарыныц шэхэр төзелеше регламенты (СХ2).....	39
5.11. Авыл хужалыгы файдаланунындагы зоналарыныц шэхэр төзелеше регламенты (СХ3).42	
5.12. Күмэк баучачылык һэм яшелчачелек зоналарыныц шэхэр төзелеше регламенты (СХ4)	44
5.13. Рекреацион билгелэнштэгэ зоналарыныц шэхэр төзелеше регламенты (Р2)	46
5.14. Ял, туризм һэм спорт объектларыныц шэхэр төзелеше регламенты (Р3).....	48
5.15. Зиаратларны урнаштыру зонасыныц шэхэр төзелеше регламенты (СН1).....	51
5.16. Калдыклар белэн эш итү зонасыныц шэхэр төзелеше регламенты (СН2).....	53
6 маддэ. Шэхэр төзелеше регламентларыныц гамэлдэ булуты кагылмый тортган жирлэр....	55
7 маддэ. Шэхэр төзелеше регламентлары билгелэнмэгэн жирлэр.....	55
8 маддэ. Жирлэрне файдалану фактта яки планлаштырыла тортган территориялэр.....	57
III БҮЛЕК. Жир кишэрлеклэрнэн һэм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чиклэүлэр	59
9 маддэ. Территориядэн файдалануныц махсус шартлары булган зоналар чиклэрэндэ жир кишэрлеклэрнэн һэм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чиклэүлэр.....	59
9.1. Гомуми нигезлэмэлэр	59
9.2. Су белэн тээмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары	61
9.3. Су саклау зоналары, өске су объектларыныц яр буе саклау полосалары	62
9.4. Юл буе автомобиль полосалары	66
9.5. Предприятиелэрнэц, корылмаларыныц һэм башка объектларыныц санитар-саклау зоналары.....	66
9.6. Электр чөлтэрэ хужалыгы объектларыныц сак зоналары.....	67
9.7. Газ бүлү чөлтэрлэрнэц сак зоналары.....	69
9.8. Элемтэ линиялэрнэц һэм корылмаларыныц сак зоналары	71
10 маддэ. Махсус сакланыла тортган табигатын территорииялэр чиклэрэндэ жир кишэрлеклэрэн һэм капитал төзелеш объектларын файдалануны чиклэүлэр.....	72
11 маддэ. Мэдэни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишэрлеклэрэн һэм капитал төзелеш объектларын файдалануны чиклэүлэр.....	72
IV БҮЛЕК. Коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белэн территориияне минималь рөхсэл ителгэн дэрэжэдэ тээмин итүнэц исэп-хисап курсэткечлэрэ һэм мондый объектларыныц халык очен максималь рөхсэл ителэ тортган дэрэжэсненц исэп-хисап курсэткечлэрэ .	74

П ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАЛАРЫ

I БҮЛЕК. Шәнәр төзелешен зоналаштыру карталары

1 маддә. Шәнәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар

1. «Шәнәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориаль зоналар» әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре һәм аларның код тамгалары чагылдырылган – территория зонасы төренен индексы һәм билгеләнгән территориаль зона номеры.

Территориаль зоналарның чикләре әлеге Кагыйдәләрнең 8 маддәсендәге 1 Томы нигезләмәләре нигезендә билгеләнгән.

2. Территориаль зонаның һәр төре өчен әлеге Кагыйдәләр белән шәнәр төзелеше регламенты билгеләнә, ул барлык территориаль зоналарга карата бер төрдә эш итә.

Территориаль зоналар төрләрен билгеләү өчен түбәндәге атамалар һәм шартлы билгеләмәләр (индекслар) кулланыла:

Территориаль зона төренен индексы	Территориаль зона төренен аталышы
Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1)
ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД)
О	Ижтимагый төзелеш зонасы (О)
Т	Транспорт инфраструктурасы зонасы (Т)
И	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И)
П2	III класслы хәвефлектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П2)
П3	IV-V класслы хәвефлектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П3)
КС	Коммуналь-склад объектлары зонасы (КС)
CX2	Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы (CX2)
CX3	Авыл хужалығы куллану зонасы (CX3)
CX4	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зонасы (CX4)
P2	Рекреация билгеләнешендәге зона (P2)
P3	Ял, туризм һәм спорт объектлары зонасы (P3)
CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1)
CH2	Калдыклар белән эш итү зонасы (CH2)

Әлеге кагыйдәләр кысаларында территориаль зона төрен яки индексны билгеләү өчен куллану бердәй тигез.

3. Билгеләнгән территориаль зоналарны таныклау өчен территориаль зонаның номеры һәм аталышы кулланыла. Билгеләнгән территориаль зона аталышы түгәрәк җәяләр эчендә төзелгән территориаль зона төре индексын һәм билгеләнгән территориаль зона номерларын үз эченә алған территория зонасы төре аталышыннан тора.

Территория зонасы индексы территориаль зона төренен индексина туры килә. Территория зоналарына карата әлеге Кагыйдәләр кысаларында “территориаль зона индексы” һәм “территориаль зона төренен индексы” терминнарын куллану бер мәгънәгә ия. Бер үк төрле индекс булган барлык территориаль зоналар өчен гомуми шәнәр төзелеше регламенты гамәлдә.

Шеһер төзелешен зоналаштыру картасында түбәндәге территориаль зоналарның чикләре тәгаенләнгән:

Зона номеры	Зона индексы	Территория зонасының аталышы	Зонаның урыны
1-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №1-1	Олы Елга ав.
1-2	ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД) №1-2	Олы Елга ав.
1-3	О	Ижтимагый төзелеш зонасы (О) №1-3	Олы Елга ав.
1-4	И	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И) №1-4	Олы Елга ав.
1-5	CX2	Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы (CX2) №1-5	Олы Елга ав.
1-6	CX3	Авыл хужалығы куллану зонасы (CX3) №1-6	Олы Елга ав.
1-7	CX4	Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №1-7	Олы Елга ав.
1-8	P2	Рекреация билгеләнешендәге зона (P2) №1-8	Олы Елга ав.
1-9	П3	IV-V класслы хәвефлектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П3) №1-9	Олы Елга ав.
2-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №2-1	Кама пос.
3-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №3-1	Казаклар ав.
3-2	ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД) №3-2	Казаклар ав.
3-3	О	Ижтимагый төзелеш зонасы (О) №3-3	Казаклар ав.
3-4	CX4	Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №3-4	Казаклар ав.
3-5	И	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И) №3-5	Казаклар ав.
4-1	Ж1	Индивидуаль торак төзелеше зонасы (Ж1) №4-1	Сорочьи Горы ав.
4-2	ОД	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД) №4-2	Сорочьи Горы ав.
4-3	И	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И) №4-3	Сорочьи Горы ав.
4-4	CX2	Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы (CX2) №4-4	Сорочьи Горы ав.
4-5	CX4	Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №4-5	Сорочьи Горы ав.
4-6	CX3	Авыл хужалығы куллану зонасы (CX3) №4-6	Сорочьи Горы ав.
4-7	P3	Ял, туризм һәм спорт объектлары зонасы (P3) №4-7	Сорочьи Горы ав.
4-8	КС	Коммуналь-склад объектлары зонасы (КС) №4-8	Сорочьи Горы ав.
5-1	П2	III класслы хәвефлектәге житештерү һәм склад объектлары зонасы (П2) № 5-1	Олы Елга а.ж.
5-2	И	Инженерлык инфраструктурасы зонасы (И) № 5-2	Олы Елга а.ж.
5-3	CX2	Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектлар зонасы (CX2) № 5-3	Олы Елга а.ж.
5-4	CH1	Зиратлар урнаштыру зонасы (CH1) № 5-4	Олы Елга а.ж.
5-5	P3	Ял, туризм һәм спорт объектлары зонасы (P3) №5-5	Олы Елга а.ж.
5-6	CX4	Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зонасы (CX4) №5-6	Олы Елга а.ж.
5-7	Т	Транспорт инфраструктурасы зонасы (Т) №5-7	Олы Елга а.ж.

Территория зонасын билгеләү өчен әлеге Кагыйдәләр қысаларында аның аталышын яисә номерын куллану бертөрле мәгънәгә ия.

4. Билгеләнгән территориаль зоналарның чикләре чикләрнең бер яки аннан да құбрәк контурларыннан торырга мөмкин.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бертөрле индекска һәм территориаль зонаның номерына ия булган территориаль зоналар чикләренең контурлары бер күпконтурлы территориаль зонага керәләр.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бер үк индекска ия булган территориаль зоналар чикләренең контурлары территориаль зоналарның төрле номерларына туры килә һәм бер төрнең төрле территориаль зоналарына керәләр.

5. Мәжбүри тәртиптә чикләр һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән территориаль зоналардан тыш, шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук күрсәтелә:

- шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр;
- шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр;
- барлық жир кишәрлекенә карата билгеләнгән территория зonasы регламенты нигезендә жирләрдән (жир кишәрлекеннән яисә аның өлешеннән) фактта яисә планлаштырып файдалану территорияләре.

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр өчен түбәндәге аталышлар һәм шартлы текст тамгалары (индекслар) кулланыла:

3) Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр

Индекс	Аталышы
ЛО	Линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре
ТОП	Гомуми файдалану территорияләре
ОКН	Мәдәни мирас объектлары территориисе

2) Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр

Индекс	Аталышы
ЛФ	Урман фонды жирләре
ВО	Жир ёсте сularы белән капланган жирләр
СХ	Авыл хужалығы билгеләнешендәгэ жирләр составындагы авыл хужалығы жирләре

3) Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре

Индекс	Аталышы
КС-Ф	Авыл хужалығы билгеләнешендәгэ объектлар зonasы регламенты нигезендә жирләрдән факттагы файдалану территориисе (КС)
СХ2-Ф	Авыл хужалығы билгеләнешендәгэ объектлар зonasы регламенты (СХ2) нигезендә жирләрдән факттагы файдалану территориисе
СХ4-Ф	Күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зonasы регламенты (СХ4) нигезендә жирләрдән факттагы файдалану территориисе
СН1-Ф	Зиратлар урнаштыру зonasы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориисе (СН1)
СН2-Ф	Калдыклар белән эш итү зonasы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориисе (СН2)
Ж1-П	Индивидуаль торак төзелеше зonasы регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырылган файдалану территориисе (Ж1)
ОД-П	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД) регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырылган файдалану территориисе
Т-П	Транспорт инфраструктурасы зonasы регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырылган файдалану территориисе (Т)
КС-П	Коммуналь-склад объектлары зonasы регламенты нигезендә жирләрдән

	планлаштырылган файдалану территориясе (КС)
P2-П	Рекреацион билгеләнештәге зона регламенты нигезендә жирләрдән файдалану планлаштырыла торган территория (P2)

Күрсәтелгән жирләр һәм территорияләр территориаль зоналар булып тормый, әлеге жирләр һәм территорияләр чикләре турында мәгълүматлар әзерләнми һәм күчемсез милекнең бердәм дәүләт реестрына кертелми.

6. Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында мәжбүри тәртиптә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә аширу каралган территорияләр билгеләнә, мондый эшчәнлекне гамәлгә аширу планлаштырылган очракта. Мондый территорияләрнең чикләре бер яисә берничә территориаль зона чикләрендә билгеләнә.

Чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә аширу каралган территорияләр “Олы Елга авыл жирлеге” муниципаль берәмлеке чикләрендә ачыкланмаган, шуңа бәйле рәвештә әлеге Кагыйдәләр материалларында чагылдырылмаган.

2 маддә. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

1. "Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар» әлеге Кагыйдәләрнең аерылгысыз өлеше булып тора.

Бу картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре чагылдырылган, алар Россия Федерациясе законнары нигезендә жир кишәрлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануга ёстәмә чикләүләр кертәләр.

2. Әлеге Томның 9 маддәсендәге 9.1 өлеше нигезләмәләре нигезендә, әлеге кагыйдәләр кысаларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар өч төргә бүленә: билгеләнгән (тәгаенләнгән), билгеләнергә планлаштырылган, якынча (чама белән).

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналарны билгеләү буенча билгеләнгән һәм планлаштырыла торган чикләр генә чагылдырыла.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияне куллануның аерым шартлары булган якынча зоналарның чикләре күрсәтелми, чөнки алар жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын куллануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел. Бу зоналарның якынча чикләре генераль планны нигезләү буенча материаллар составына керүче жирлекнең генераль планы карталарында чагылыш табарга мөмкин.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналарны билгеләү мәгълүмати-белешмә характеристына ия. Аерым шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан жир кишәрлекләренә ия булучылар мондый зоналар өчен билгеләнгән чикләүләрнең гамәлдә булын суд тәртибендә бәхәсле дип игълан итәргә хокуклы.

2. Жир кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары, алар тулысынча яисә өлешчә билгеләнгән яисә планлаштырыла торган территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан, аларның сыйфатламалары күрсәтелгән зоналар чикләрендә гамәлдә булган жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын куллану чикләүләренә туры килми, әлеге Кагыйдәләргә туры килмәүчеләр булып тора.

3. Күрсәтелгән картада территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләренән тыш, махсус сакланылуучы табигать территорияләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре, ачыкланган мәдәни мирас объектлары, мәдәни мирас объектлары билгеләренә ия объектлар чикләре чагылдырылырга мөмкин; тарихи жирлекләр территорияләре чикләре.

3 маддә. Территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматлар

1. Әлеге Кагыйдәләргә мәжбүри күшүмтә итеп билгеләнгән территориаль зоналар чикләре урынының график тасвиrlамасы, әлеге чикләрнең

координаталары исемлеге, күчмез мөлкөтнең Бердәм дәүләт реестрын алып бару өчен кулланыла торган координаталар системасында күрсәтелгән территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматлар санала.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнары шулай ук территориаль зоналар чикләре урынының тексттагы тасвиrlамасын әзерләргә хокуклы. Элеге Кагыйдәләр проектын эшләү кысаларында территориаль зоналар чикләре урынының текст тасвиrlамасы әзерләнмәгән һәм территориаль зоналар чикләре турындагы мәгълүматларга кертелмәгән.

2. Территориаль зоналар чикләре турындагы мәгълүматлар түбәндәгеләр рәвешендә бирелгән:

1) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән жирлекнең территориаль зоналарының чикләре турында мәгълүматлар булган PDF форматында Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының 2018 елның 23 ноябрендәге 650 номерлы боерыгы белән расланган “Торак пунктлар, территориаль зоналар, маxsus сакланылучы табигать территорияләре, территориядән файдалануның маxsus шартлары булган зоналар урнашу урынының график тасвиrlамасы формасы” электрон документы нигезендә;

2) Бердәм дәүләт күчмез милек реестрына территориаль зоналар чикләре турында мәгълүматлар керту өчен кирәkle XML форматындагы электрон документлар рәвешендә.

III ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

II БҮЛЕК. Шәһәр төзелеше регламентлары

4 маддә. Шәһәр төзелеше регламентының составы

1. Шәһәр төзелеше регламентында жир кишәрлекләренең хокукий режимы билгеләнә, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капиталь төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында кулланыла торган бөтен нәрсә кебек ук.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнде:

1) территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

2) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырыла торган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;

3) функциональ зоналар һәм аларның генераль план белән билгеләнгән планлаштырыла торган үсеш сыйфатламалары;

4) территория зоналары төрләре;

5) мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлық жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына кагыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәли көче түбәндәге жир кишәрлекләренә кагылмый:

1) Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкаръләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкаръләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдәни мирас объектлары ачыкланган ядкаръләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

3) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм/яисә линия объектлары урнашкан объектлар;

4) файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

5. Шәһәр төзелеше регламентлары урман фонды жирләре, жир өсте сularы, запас жирләре, махсус сакланылучы табигать территорияләре жирләре (дәвалау-савыктыру урыннары һәм курортлары жирләреннән тыш), авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр, махсус икътисадый зоналар һәм социаль-икътисадый үсеше алдан билгеләнә торган территорияләр чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре составындағы авыл хужалығы жирләре өчен билгеләнмәгән.

6. Тиндэшле территориаль зона чиклэрэндэ урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына карата шәһәр төзелеше регламентында түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

2) жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешненең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары;

3) Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр.

4) шәһәр төзелеше регламенты кулланыла торган территориаль зона чиклэрэндә территорияне комплекслы үстөрү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэммин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре һәм күрсәтләнгән объектларның халык очен максималь рөхсәт ителә торган территория дәрәҗәсенең исәп күрсәткечләре өстәмә рәвештә күрсәтелә.

7. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләрен билгеләү һәр территориаль зонага карата мәжбүри кулланылырга тиеш, аңа карата шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

8. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның барлык төрләре жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Төп яки шартлы рөхсәт ителгән төр урынына рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрен куллану рөхсәт ителми.

9. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән бер төрен үзгәртү, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә техник регламентлар таләпләрен үтәгән очракта, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

10. Жир кишәрлекләреннән һәм тиешле территориаль зона очен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның төп һәм ярдәмче төрләре дәүләт хакимиите органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләренә һәм капиталь төзелеш объектларына хокук ияләре тарафыннан өстәмә рөхсәтсез һәм килештерүләрсез мөстәкыйль рәвештә сайланалар.

11. Жир кишәрлекләреннән яисә капиталь төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәтнамә биры Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 маддәсе нигезендә әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

12. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турындағы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

13. Линия объектларын (гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле тимер юллардан тыш) урнаштыру, саклагыч корылмаларны (утыртмаларны), мелиорация объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мәгълүмат һәм геодезия тамгаларын, төзекләндөрү объектларын урнаштыру әгәр федераль закон белән башкасы билгеләнмәгән булса, теләсә кайсы территориаль зонада рөхсәт ителгән файдалану төрләре исемлегендә күрсәтелмичә рөхсәт ителә.

14. Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре Ресреестрның 10.11.2020 №П/0412 “Жир кишәрлекләрен рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында” гы боерыгы (алга таба – Классификатор) нигезендә билгеләнә. Күрсәтелгән классификаторда рөхсәт ителгән қуллану төрләренең аталышлары, аларның кодлары (санлы тамгаланышы) һәм жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану төре тасвирламасы бар. Рөхсәт ителгән жир кишәрлекеннән файдалану төренең текст аталышы һәм аның коды (санлы тамгаланышы) бердәй.

15. Жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы;

2) катларның чик саны һәм биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның чик биеклеге;

3) жир кишәрлекеге чикләрендә төзелешнең максималь проценты жир кишәрлекенең бөтен мәйданына төзелергә мөмкин булган жир кишәрлекенең суммар мәйданының чагыштырмасы буларак билгеләнә;

4) биналарны, корылмаларны урнаштыру мөмкинлеген билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр, якында биналар, төзелмәләр, корылмалар төзү тыелган.

16. Жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп коруның рөхсәт ителгән иң чик параметрлары кагыйдәләр жыелмасы, техник регламентлар, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, санитар кагыйдәләр белән чик параметрларга катый таләпләр каралмаган очракларда қулланыла.

17. Гражданнарның фактта файдалануында булган яисә әлеге кагыйдәләр үз көченә кергәнчегә кадәр законда билгеләнгән тәртиптә бирелгән жир кишәрлекенең күләме иң чик минималь күләменнән кимрәк яисә әлеге Кагыйдәләрдә каралган иң чик максималь күләмнән артып киткән очракларда әлеге жир кишәрлекеге өчен аның күләме минималь яки максималь булып тора.

18. Гражданнарың даими (сроксыз) файдалану яисә гомерлек мирас итеп алу хокуқындағы жир кишерлекләренә карата жир кишерлекләренең чик күләмнәре кулланылмый.

19. Бирелә торган жир кишерлекләре мәйданын аныклаганда әлеге маддәнен 17 пункты нигезендә чыгымнар 10% тан да артмаска мөмкин.

20. Ин зур күләмнәрдән артып киткән жир кишерлекләре, нормадан артып киткән кишерлекнең бер өлеше мөстәкыйль жир кишерлеге буларак формалаша алмаганда һәм кызыксынган катнаш жир кулланучыларын килештергәндә, ин чик күләмнәрдә искәрмә булып тора.

21. Жир кишерлекенең минималь күләменә (мәйданына) чикләуләр бер хокук иясе карамагындағы рөхсәт ителгән файдалану төрендәге катнаш жир кишерлекләренә кагылмый.

22. Бинаның беренче катлары барлық өске катларны үз эченә ала, шул исәптән мансарды да кертең, шулай ук цоколь катның өске өлеше планлаштырылған билге дәрәжәсенниң 2 метрдан да ким булмаган биеклектә күтәрелсө.

23. Классификатор коды (6.8) белән рөхсәт ителгән куллану төре өчен корылмаларның (антенна-мачта) ин чик биеклеге билгеләнергә тиеш түгел.

24. Жир кишерлекендә төзелешнең максималь проценты жир кишерлекендә урнашкан барлық биналарның һәм корылмаларның мәйданын исәпкә ала, яссылық корылмаларыннан һәм капитал төзелеш объектларыннан һәм жир кишерлекеге өслегендәге (объектның жир асты өлеше) өлешләреннән тыш.

25. Территориаль зоналар чикләрендә жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән бертәрле төрләре булган подзоналар билгеләнергә мөмкин, Әмма жир кишерлекләренең чикле (минималь һәм (яисә) максималь) зурлыклары һәм рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү һәм шундай зурлыктагы һәм параметрлар күшүлмалары белән.

5 маддә. Территориаль зоналарның шәһәр төзелеше регламентлары

Шәһәр төзелеше регламентлары территориаль зонаның һәр төренә карата билгеләнә. Территория зонасының һәр төренең шәһәр төзелеше регламентының гамәли көче әлеге төрдәге барлық билгеләнгән территориаль зоналарга кагыла.

5.1. Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

Жир кишерлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану рөхсәт ителгән ярдәмче төрләр бары тик жир кишерлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын файдалануның төп һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә буларак кына рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрен бары тик төп яки шартлы рөхсәт ителгән төргә өстәмә рәвештә генә сайларга, аны төп яки шартлы рөхсәт ителгән төре урынына куярга ярамый.

Жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре, шулай ук рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре өчен жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр күрсәтелми, чөнки алар файдалануның төп яки шартлы рөхсәт ителгән төре белән билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентында әлеге төр классификаторда тасвирамасы нигезендә конкрет төп яки шартлы рәвештә рөхсәт ителгән төр өчен рөхсәт ителгән ёстәмә куллану төрләре күрсәтелми.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре; куллануның ярдәмче төре билгеләнә торган төп яки шартлы рәвештә рөхсәт ителгән төр кодлары һәм ярдәмче төрләр өчен рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән кулланун ың ярдәмче төре коды	Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төренең аталышы	Төп һәм шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре кодлары, алар өчен ярдәмче төр билгеләнә	Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең ин чик параметрлары	
			катларның чик саны, төзелешнең чик биеклеге	төзелешнең максималь проценты
1.15	Авыл хужалығы продукциясен саклау һәм эшкәрту	1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13	н.у.	н.у.
1.18	Авыл хужалығы житештерүен тәэмин итү	1.8; 1.9; 1.10; 1.11; 1.12; 1.13	н.у.	н.у.
1.19	Печән чабу	1.8	0	н.у.
1.20	Авыл хужалығы хайваннарын көтү	1.8	0	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	2.1.1; 2.5, 2.6, 4.1, 4.2, 4.3, 4.7, 4.8.1, 4.10, 5.1.1, 5.1.2	1 кат, 4,5 м	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	1.7-1.18, 2.1.1; 2.4, 2.5; 2.7.1	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	2.1.1, 2.5, 3.2.4, 4.7	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай торак	3.5.2, 6.12	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүрәш хезмәте	2.1.1; 2.5; 2.6, 3.2.4, 4.2, 4.4, 4.7	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	3.6.2, 4.2, 4.8.1	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	1.8, 1.9, 1.10, 1.11	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	3.4.1, 3.4.2, 3.6.2, 3.10.1, 4.6, 4.7, 4.8.1, 4.10, 5.1.1, 5.2.1, 6.4, 6.6, 6.9, 6.12, 7.1.2, 7.2.2, 7.3, 7.4, 9.3	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	3.6.2, 4.2, 4.3, 4.4, 4.7, 4.8.1, 5.1.1, 5.2.1, 7.1.2, 7.2.2, 7.3, 7.4, 9.2.1, 9.3	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	3.1, 3.1.2, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.2, 3.2.4, 3.3, 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3, 3.5.1, 3.5.2,	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмчә төре коды	Рөхсәт ителгән куллануның ярдәмчә төренең аталышы	Төп һәм шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре кодлары, алар өчен ярдәмчә тор билгеләнә	Капиталь төзелеш объектларының рөхсәт ителгән төзүнең һәм реконструкцияләүнең иң чик параметрлары	
			катларның чик саны, төзелешнең чик биеклеге	төзелешнең максимальные проценты
		3.6.1, 3.6.2, 3.7, 3.7.1, 3.7.2, 3.8, 3.8.1, 3.9.1, 3.9.2, 3.9.3, 3.10.1, 3.10.2, 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.8.1		
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	4.9, 4.9.1.1, 4.9.1.2, 4.9.1.4	1 кат, 5 метр	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләрне ремонтулау	4.9.1.1, 4.9.1.2, 4.9.1.3	1 кат, 5 метр	н.у.
5.1.2	Биналarda спорт белән шөгыльләнүне тәэмин итү	4.2, 4.7, 5.2.1	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	н.у.	н.у.
5.1.4	Спорт белән шөгыльләнү өчен жиһазландырылган мәйданчыклар	3.6.2, 5.2.1, 9.2.1	н.у.	н.у.
5.4	Кече суднолар өчен причаллар	3.6.2, 5.1.5, 5.2.1, 9.2.1, 11.0, 11.1	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	5.2.1, 9.2.1	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	1.13, 11.0, 11.1	н.у.	н.у.

5.2. Шәхси торак төзелеше зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Ж1)

Индивидуаль торак төзелеше зонасының (Ж1) шәһәр төзелеше регламенты өлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән Ж1 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Шәхси торак төзелеше зоналары түбәндәгеләрне урнаштыру өчен аталган:

- шәхси торак төзелеше һәм шәхси ярдәмче хужалык алыш бару өчен билгеләнгән йорт яны жир кишәрлекләре булган аерым торак йортлар;
- блоклы торак йортлар (блоклар саны 10 дан артмаган), шул исәптән фатир яны жир кишәрлекләре белән.

Торак зоналарда аерым торучы, эчкә кертең төзелгән яки янга естәп салынган социаль һәм коммуналь-көнкүреш объектлары, сәламәтлек саклау объектлары, мәктәпкәчә, башлангыч гомуми һәм урта гомуми белем бирү объектлары, гыйбадәт биналары, автомобиль транспортны тукталышлары, гараж билгеләнешендәге объектлар, гражданнарның яшәвенә бәйле һәм эйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясамый торган объектлар урнаштыру рөхсәт ителә. Торак зоналар составына шулай ук бакчачылыкны алыш бару өчен билгеләнгән территорияләр дә кертелергә мөмкин.

Жир кишәрлекләре барлыкка китергәндә (шул исәптән булған яки бүләп бирү юлы белән) рөхсәт ителгән куллану төрләре белән 2.1, 2.3 коды (2 блоктан да артык түгел) жир кишәрлекенең минималь киңлеге урам (проезд) буенда 25 м дан да ким булмаска тиеш; 2.2 коды белән, анда 2 блоктан артык-15 м.

2.1, 2.2, 2.3 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен ин чик катлар саны һәм ин чик биеклеге тәп биналарга, төзелмәләргә һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корылмаларның максималь биеклеге – яссы түбәненең еске өлешенә кадәр 3,5 м, скат түбә конегына кадәр 4,5 м.

Шәхси торак төзелеше өчен ераклыкларны түбәндәгечә кабул итәргә кирәк:

- кишәрлек чигеннән торак йорт диварына кадәр-3 метрдан да ким түгел, урам яғыннан-5 метрдан да ким түгел;
- кишәрлек чикләреннән хужалык каралтыларына кадәр - 1 метрдан да ким түгел;
- торак бина тәрәзәләреннән күрше кишәрлектә урнашкан хужалык каралтыларына кадәр-10 метрдан да ким түгел;
- үзәкләштерелгән канализация булмагандың бәдрәфтән күрше йорт диварларына кадәр ара - 12 метрдан да ким түгел;
- үзәкләштерелгән канализация булмагандың бәдрәфтән су белән тәэммин иту чыганагына кадәр ераклык-25 метрдан да ким түгел.

Блокланган һәм азкатлы торак төзелеше өчен араларны түбәндәгечә кабул итәргә кирәк:

- кишәрлек чигеннән торак йорт диварына кадәр-3 метрдан да ким түгел, урам яғыннан-5 метрдан да ким түгел;
- 2-3 каттагы торак биналарның озын яклары арасында: 15 метрдан да ким булмаган; 4 кат: 20 метрдан да ким булмаган (көнкүреш өзек аралыклары);

- озын яклар һәм шул ук биналарның торак бүлмәләрдәге тәрәзәләр белән бүрәнә башлары арасы 10 метрдан да ким түгел.

Гомуми файдаланудагы мәйданчыклар торак һәм жәмәгать биналарыннан түбәндәге ераклыкта урнашырга тиеш:

- балалар уеннары өчен торак биналарга кадәр – 12 м;
- өлкәннәр ял уррыннары өчен-10 м;
- автомобиль кую өчен-10 м;
- спорт белән шөгыльләнү өчен 10нан 40 м га кадәр;
- хужалык максатлары өчен-20 м;
- калдыклар өчен контейнерләр мәйданчыклар-кимендә 50 м.

Өстәмә корылмаларны, автомобиль транспорты саклау урыннарыннан тыш, урамнар яғыннан урнаштырырга рөхсәт ителми.

Рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен коймаларның (киртәләрнең) максималь биеклеге 2.1, 2.2 кодлары белән -2 м, 2.1.1, 2.3 кодлары белән – 1,5 м. Чиктәш кишәрлекләр арасындағы киртәләр материалы һәм тибы, аерым алгандা, бакчалар биләп торган өлешендә – тоташ материалдан (тишексез) түгел, чөлтәрсыман, кояш яктылығы (нурлары) үтәрлек булырга тиеш.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм капиталъ төзелеш объектларын үзгәртеп коруның, рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән куллану (файдалану) төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекләренең күләме (үлчәме), кв.м	катлар саны / төзелмәнен биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләгә чикләреннән минималь чигенүләр (калган аралар), м

Рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре

2.1	Шәхси торак төзелеше өчен	мин. – 1000 кв.м. макс. – н.у.	3 кат/18 м	40.5%	5 м/3 м
2.2	Шәхси ярдәмче хужалык алыш бару өчен (йорт яны жир кишәрлекләгә)	мин. – 1000 кв.м макс. – н.у.	3 кат/18 м	н.у.	5 м/3 м
2.3	Блокланган торак төзелеше	мин. – 1000 кв.м. макс. – н.у.	3 кат/18 м	55%	5 м/3 м
3.4.1	Амбулатор-сырхауханә хезмәте курсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	н.у.	н.у.	н.у.	10 м/ н.у.
3.8	Ижтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән куллану (файдалану) төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән тозу һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекенең күләме (үлчәме), кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенуләр (калган аралар), м
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
2.1.1	Аз катлы күпфатирлы торак төзелеше	мин. – 500 кв.м, макс. – н.у.	4 кат (мансадрнада кертеп)/20 м	н.у.	5 м/3 м
2.7	Торак төзелешенә хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат, 4,5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүнә тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Конкуреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән куллану (файдалану) тәре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекенең күләме (улчәме), кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр (калган аралар), м
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобилльэрне ремонтлау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемәтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.1	Яшелчәчелек алып бару	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.2	Бакчачылык тармагын алып бару	н.у.	н.у.	н.у.	5 м/3 м

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлекенең урамнары һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре китерелә.

«н.у.» шартлы қыскарту белән қыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә тәрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы тәрләре өчен әлеге Томның II Бүлгегендә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә. Әлеге маддәдә җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

Шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләренең чик (минималь) күләме түбәндәгә очракта кулланылмы:

- жир кишәрлекен хосусый милектәге жир кишәрлекен һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрне һәм (яисә) жир кишәрлекләрен яңадан бўлу юлы белән һәм мәйданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен жирлектә формалаштыру мөмкинлеге булмау юлы белән барлыкка китерү;

- ике һәм аннан күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлекен барлыкка китерү;

- гамәлдәгә күчемсез милек объекты астында төзелә торган жир кишәрлекен барлыкка килу һәм мәйданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен төзү мөмкинлеге булмау.

5.3. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (ОД)

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле (ОД) зоналарның шәһәр төзелеше регламенты әлеге Кагыйдәләр билгеләгән ОД индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зоналар мәдәният, сәүдә, сәламәтлек саклау, жәмәгать туклануы, социаль һәм мәдәни-көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, эшкуарлық эшчәнлеге, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү объектларын урнаштыру, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләре, гыйбадәт биналары, автомобиль транспорты тұкталышлары, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектлар, гражданнарның тормыш эшчәнлеген тәэммин итүгә бәйле башка объектлар өчен аталған.

Ижтимагый-эшлекле зоналарда урнаштыру өчен рөхсәт ителгән капиталъ төзелеш объектлары исемлегенә күпфатирлы йортлар, кунакханәләр, тулагай тораклар, жир асты яки купкатлы гаражлар көртөлөргө мөмкин.

Катларның иң чик саны һәм рөхсәт ителгән куллану төрләре өчен 2.1.1.кодлар белән файдалануның иң чик биеклеге төп биналарга, корылмаларга һәм корылмаларга карата билгеләнә. Ярдәмче корылмаларның максималь биеклеге - 3,5 м яссы түбә башына кадәр, 4,5 м скат түбәнең конегына кадәр.

Кишәрлек чигеннән алып торак йорт диварына кадәр 2.1.1 кодлы жир кишәрлекләре чикләреннән 3 метрдан ким булмаган, урам яғыннан 5 метрдан да ким булмаган минималь чигенүләр.

Биналар арасындағы минималь ераклық:

- қызыл линиядән алып төзелмәгә кадәр 5 м, проездның қызыл линиясеннән алып төзелмәгә кадәр - 3 м;
- мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү оешмалары өчен қызыл линиядән төп төзелмәгә кадәр - 10 м;
- стационары булган медицина оешмалары өчен қызыл линиядән төп төзелмәгә кадәр - 30 м;
- стационары булган медицина оешмасы бинасы белән башка ижтимагый һәм торак биналар арасында ераклық-50 м дан да ким түгел;
- 2-3 катлы биналарның озын яклары арасында -15 м дан ким түгел, 4 катның биеклеге-20 м, инсоляция һәм яктырту исәпләүләрен, янгынга каршы таләпләрне һәм көнкүреш өзекләрен исәпкә алып.

Аз катлы күпфатирлы торак төзелеше өчен түбәндәге ераклыklарны алырга кирәк:

- 2 - 3 кат биекләттәге торак биналарның озын яклары арасында - кимендә 15 м; 4 кат - кимендә 20 м (көнкүреш өзекләре);
- шул ук торак бүлмәләрнең тәрәзәләре булган биналарның озын яклары белән диварның бүрәнә башлары арасы 10 метрдан да ким түгел.

Жир киширлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир киширлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь құләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсөт ителгэн файдалану төрө		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсөт ителгэн төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнен бисеклеге	төзелешне ң максималь проценты	жир кишәрлеге чикләрнә н минималь чиғенүләр, м
Рөхсөт ителгэн файдалануның төп төрләре					
2.7	Торак төзелешенә хезмәт курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр курсатуңе тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтләре курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай торак	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.1	Амбулатор-сырхауханә хезмәте курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.2	Стационар медицина хезмәте курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини куллану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1	Дини йолаларны тормышка ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8	Иҗтимагый идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.2	Вәкиллек эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.8.1	Күңдел ачу чаралары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1	Спорт-тамаша чараларын тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2	Биналarda спорт белән шөгүльләнүне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгүльләнү өчен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән тәзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	Жир кишәрлегенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	Жир кишәрлеге чикләренән минималь чигенүләр, м
4.9.1. 4	Автомобильләрне ремонтлау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.4	Спорт белән шәгыльләнү өчен жиһазландырылган мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.5	Су спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.5	Гольф өчен яки атлы прогулкалар өчен кырлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирлар йөртүгә хезмәт курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.0	Оборона һәм иминлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Әчке тәртипне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«Жир кишәрлеге чикләренән минималь чигенүләр» графасында вакланма аша жир кишәрлекенең урамнары һәм башка якларыннан чигенү күрсәткечләре китерелә.

«н.у.» шартлы кыскарту белән кыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның II Бүлгендә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә. Әлеге маддәдә жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларын, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларын һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

Шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләренең чик (минималь) күләме түбәндәгә очракта кулланылмый:

- жир кишәрлеген хосусый милектәге жир кишәрлекен һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрне һәм (яисә) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү юлы белән һәм мәйданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен жирлектә формалаштыру мөмкинлеге булмау юлы белән барлыкка китерү;

- ике һәм андан күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлеге барлыкка китерү;

- гамәлдәгә күчесез милек объекты астында төзелә торган жир кишәрлеке барлыкка килү һәм мәйданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен төзү мөмкинлеге булмау.

5.4. Ижтимагый төзелеш зонасының шәһәр төзелеше регламенты (О)

Ижтимагый төзелеш зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (О) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән О индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Ижтимагый төзелеш зоналары сәламәтлек саклау, жәмәгать туклануы, социаль һәм мәдәни-көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, эшкуарлық эшчәнлеге, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү объектларын урнаштыру, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләре, гыйбадәт биналары, автомобиль транспорты тукталышлары, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектлар, гражданнарның тормыш эшчәнлеген тәэммин итүгә бәйле башка объектлар өчен аталган.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	Жир кишәрлекләгенең үлчәме, кв.м	Катлар саны / төзелмәнең биеклеге	Төзелешнең максималь проценты	Жир кишәрлекләгеге чикләренән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.0	Капиталь төзелеш объектларыннан ижтимагый файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.1	Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.2	Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтләре күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.1	Амбулатор-сырхаяханә хезмәте күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.2	Стационар медицина хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.1	Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.2	Мәдәният һәм ял парклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.8.1	Дәүләт идарәсе	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсөт ителгэн файдалану төрө		Жир кишәрлеклэренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсөт ителгэн төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлегенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнен биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләренең минималь чигенүләр, м
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-күңел ачу үзәкләре (комплекслар)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.3	Базарлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунақханә хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.8.1	Күңел ачу чаралары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1	Спорт-тамаша чараларын тәэммин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2	Биналарда спорт белән шөгыльланың тәэммин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльланың өчен майданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсөт ителгэн файдалануның шартлы рөхсөт ителгэн төрләре					
2.1.1	Азкатлы торак төзелеше	мин. – 500 кв.м. макс. – н.у.	4 кат (мансарды да кертеп)/20 м	н.у.	5 м/3 м
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат, 4,5 м	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.4.3	Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлекне тәэммин иту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.4	Спорт белән шөгыльланың өчен жиһазландырылган майданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.5	Су спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.7	Спорт базалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.5	Гольф яки атта йөрү өчен кырлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирларга хезмәт курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзу һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнен биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләренән минималь чигенүләр, м
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт тукталышлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр.

«н.у.» шартлы кыскарту белән кыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләренән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның II Бүлгегендә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә. Әлеге маддәдә жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларның һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

Шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән жир кишәрлекләренең чик (минималь) күләме түбәндәге очракта кулланылмы:

- жир кишәрлекен хосусый милектәге жир кишәрлекен һәм дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрне һәм (яисә) жир кишәрлекләрен яңадан бүлү юлы белән һәм мәйданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен жирлектә формалаштыру мөмкинлеге булмау юлы белән барлыкка китерү;

- ике һәм аннан күбрәк жир кишәрлекләрен берләштерү юлы белән жир кишәрлекен барлыкка китерү;

- гамәлдәге күчемсез милек объекты астында төзелә торган жир кишәрлекен барлыкка килү һәм мәйданы жир кишәрлекләренең иң чик (минималь) күләменә туры килә торган жир кишәрлекен төзу мөмкинлеге булмау.

5.5. Транспорт инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Т)

Транспорт инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (Т) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән Т индекси булган территориаль зоналарга кагыла.

Транспорт инфраструктурасы зоналары транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән, шул исәптән төрле юллар һәм автомобиль, тимер юл һәм башка төр транспорт корылмалары, кешеләр яки йөкләр ташу яки матдәләр тапшыру өчен файдаланыла торган транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән, шулай ук мондый объектларның техник регламентлар таләпләренә туры китереп санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм капиталъ төзелеш объектларын үзгәртеп коруның, рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләренең чик параметрлары
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.4	Күчмә торак	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат, 4,5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1	Юл сервисы объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.2	Юл ялын тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобиль ремонтлау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.1	Автомобиль юлларын урнаштыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.2	Пассажирларга хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалану тәре		Жири кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	Жири кишәрлекенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	Жири кишәрлеге чикләренең минималь чигенүләр, м
	транспорт туктальшлары				
7.5	Торбауткәргеч транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.6	Урамнан тыш транспорт	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жири кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
6.8	Элемәтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр

«н.у.» шартлы кыскарту белән кыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жири кишәрлекләренән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның II Бүлгөндә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге маддәдә жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

5.6. Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И)

Инженерлык инфраструктурасы зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (И) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән И индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Инженерлык инфраструктурасы зоналары инженерлык инфраструктурасы объектларын, шул исәптән энергия белән тәэммин итү, су белән тәэммин итү, су агу урыннарын (каналарын), элемтә, газ белән тәэммин итү, жылылык белән тәэммин итү корылмаларын урнаштыру, инженерлык корылмаларына һәм коммуникацияләренә техник хезмәт күрсәтү һәм аларны саклау өчен кирәклө территорияләрне бүлеп бирү өчен билгеләнгән, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-саклау зоналарын билгеләү өчен.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекләренең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләре чикләренән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат./4,5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүнә тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.7	Энергетика	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.5	Торба аша үткәрү транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл челтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндүрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					

Рөхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренен чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлегенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максимальные проценты	жир кишәрлеге чикләренең минималь чигенүләр, м
4.4	Кибетләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр

«н.у.» шартлы қыскарту белән кыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның II Бүлгегендә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге маддәдә жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

5.7. III класслы хәвефлектәге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П2)

III класслы хәвефлектәге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П2) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән П2 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) куләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекләренең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.15	Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәрту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунакханә хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.2	Авыр сәнәгать	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.2.1	Автомобиль төзелеше сәнәгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.3	Жиңел сәнәгать	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.3.1	Фармацевтика сәнәгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.4	Азық-төлек сәнәгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.5	Нефтехимия сәнәгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.6	Төзелеш сәнәгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9	Складлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.11	Целлюлоз-кәгазь сәнәгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалану торо		Жир кишәрлекләренең чик құләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләренең минималь чигенүләр, м
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Әлемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.1	Кораллы көчләрне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.1	Ритуаль эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр

«н.у.» шартлы қыскарту белән қыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның II Бүлгөндә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән курсәтләнә таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге маддәдә жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китерап билгеләнә.

5.8. IV-V класслы хәвефлектәге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П3)

IV-V класслы хәвефлектәге житештерү һәм склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (П3) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән П3 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән тозу һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	Жир кишәрлекләренең Улчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләренең минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.15	Авыл хужалығы продукциясен саклау һәм эшкәрту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат, 4,5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт курсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр курсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр курсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.3	Элемтә хезмәтләре курсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреş хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобильләрне ремонтлау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.0	Житештерү эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.2.1	Автомобиль төзелеше сәнәгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.3	Жиңел сәнәгать	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.3.1	Фармацевтика сәнәгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.4	Азық-төлек сәнәгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.5	Нефтехимия сәнәгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекләгенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләренең минималь чигенуләр, м
6.6	Төзелеш сәнәгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә				
6.9	Складлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары				
6.11	Целлюлоз-кәгазь сәнәгате	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан маҳсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
1.13	Балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.2.4	Тулай тораклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.5.2	Урта һәм югары һөнәри белем	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.3	Су транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр

«н.у.» шартлы кыскарту белән кыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләренән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның II Бүлгегендә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге маддәдә жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

5.9. Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (КС)

Коммуналь-склад объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (КС) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән КС индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Коммуналь-склад зоналары коммуналь инфраструктура объектларын, торак-коммуналь хужалык объектларын урнаштыру, склад объектларын, транспорт объектларын урнаштыру (аерым гаражлар, гараж комплекслары, гомуми файдаланудагы транспорт чаралары туктальышлары h.б.), күпләп сату объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-саклау зоналарын билгеләү өчен.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	Жир кишәрлекләгенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	Жир кишәрлекләгән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.15	Авыл хужалығы продукциясен саклау һәм эшкәрту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/4,5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.3	Көнкүреш хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.2	Хайваннар өчен приютлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9	Хезмәт гаражлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.4	Автомобилльэрне ремонтлау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9	Складлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фэнни-житештерү эшчәнләгө	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт стоянкалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
8.3	Эчке хокук тәртибен тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларының рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеке чикләренең минималь чигенүләр, м
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
4.1	Эшлекле идарә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.2	Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-куңел ачу үзәкләре (комплекслар)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.3	Базарлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.2	Махсус эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр

«н.у.» шартлы кыскарту белән кыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләренән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның II Бүлгөндә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге маддәдә жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

5.10. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2)

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ2) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән СХ2 индексы булган терриориаль зоналарга кагыла.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектлар зонасы (СХ2) - машина-транспорт һәм ремонт станцияләре, ангарлар һәм авыл хужалыгы техникасы өчен гаражлар; амбарлар, силос чокырлары яисә манарапар төзү һәм урнаштыру; авыл хужалыгы житештерүе калдыкларын күмү; авыл хужалыгы продукциясен беренчел эшкәртү (шул исәптән сортировка, төргәкләү һ.б.) өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекләгенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләгә чикләренән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.3	Яшелчәчелек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.5	Бакчачылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.7	Терлекчелек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.8	Хайванчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.9	Жәнлекчелек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.10	Кошчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.11	Дунғызычылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.12	Умартачылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.13	Балықчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.14	Авыл хужалыгын фәнни яктан тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.15	Саклау һәм эшкәртү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.17	авыл хужалыгы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.18	Авыл хужалыгы житештерүен тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.19	Печән чабу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.20	Авыл хужалыгы терлекләрен коту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
2.7.1	Автотранспортны саклау	н.у.	1 кат/4,5 м	н.у.	н.у.
3.1	Коммунал ҳезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммунал ҳезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммунал ҳезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзу һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Атальышы	Жир кишәрлекенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләренең минималь чигенүләр, м
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.10.1	Амбулатория ветеринария хезмәте курсату	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9	Складлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.12	Фәнни-житештерү эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан маҳсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән тәрләре					
3.9.2	Фәнни тикшеренүләр үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.3	Фәнни сынаулар үткәрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.1	Транспорт чараларына ягулык салу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылык һәм балықчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр

«н.у.» шартлы кыскарту белән кыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә тәрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы тәрләре өчен әлеге Томның II Бүлгегендә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге маддәдә жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

5.11. Авыл хужалыгы файдаланунындагы зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (СХ3)

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектларның шәһәр төзелеше регламенты (СХ3) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән СХ3 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге зона АХ3 аывыл хужалыгы продукциясен ачык ысул белән үстерү өчен билгеләнгән һәм аывыл хужалыгы жирләрен саклауның хокукуй шартларын тәэммин итү өчен, күчемсез мәлкәтне файдалануның түбән төрләрен һәм параметларын үтәгәндә, аларның башка эшчәнлек төрләре белән шөгыльләнүен булдырмау өчен булеп бирелгән:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Атальышы	Жир кишәрлекенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнен биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекеге чикләрнән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
1.2	Бөртекле һәм башка аывыл хужалыгы культуралары үстерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.3	Яшелчәчелек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.4	Тереклек сәләтен үстерүче, дару, чәчәк культураларын үстерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.5	Бакчачылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.12	Умартачылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.13	Балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.14	Аывыл хужалыгын фәнни яктан тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.16	Кыр кишәрлекләрендә шәхси ярдәмче хужалык алыш бару	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.17	Питомниклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.19	Печән чабу	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
1.20	Аывыл хужалыгы хайваннарын көтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.1	Яшелчәчелек алыш бару	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Атальышы	жир кишәрлекенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнен биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләренән минималь чигенүләр, м
	белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү				
5.3	Аучылык һәм балықчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.9.1	Склад мәйданчыклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр

«н.у.» шартлы кыскарту белән кыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләренән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның II Бүлгегендә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге маддәдә җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

5.12. Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ4)

Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (СХ4) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән СХ4 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Күмәк бакчачылық һәм яшелчәчелек зоналары бакчачылық, яшелчәчелек һәм дача хужалығы алып бару өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рәхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләренән минималь чигенүләр, м
Рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәту	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.0	Гомуми билгеләнештәге жир кишәрлекләре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.1	Яшелчәчелекне алып бару	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
13.2	Бақчачылық тармагын алып бару	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рәхсәт ителгән файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләре					
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр

«н.у.» шартлы қыскарту белән кыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм

шартлы төрләре өчен әлеге Томның II Бүлгөндә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге маддәдә җайга салынмаган курсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

5.13. Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2)

Рекреацион билгеләнештәге зоналарның шәһәр төзелеше регламенты (Р2) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән Р2 индексы белән территориаль зоналарга кагыла.

Рекреация билгеләнешендәге зона булган табигать ландшафтын саклап калу һәм алардан файдалануның хокукий шартларын тәэмин итү, халыкның сәламәтлеге мәнфәгатыләрендә уңай әйләнә-тирә мохит булдыру, кыска вакытлы ял итү, халыкның ялын уздыру максатларында файдаланыла торган парклар, скверлар, бульварлар оештыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзу һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекләренең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзу һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

3.6.2	Мәдәният һәм ял парклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.2	Табигый-танып белү туризмы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.1	Табигать территорияләрен саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре

2.4	Күчмә торак	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.3	Мәдәният һәм ял парклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсәт ителгән файдалану тәре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	Жир кишәрлекенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнен биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеке чиңләренән минималь чигенүләр, м
3.7.2	Дини идара һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.8.1	Күңел ачу чаралары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1	Спорт-тамаша чараларын тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2	Биналарда спорт белән шөгыльләнүне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.2.1	Туристлык хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.4	Кече суднолар очен причаллар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.5	Гольф очен яки атлы прогулкалар очен кырлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.2	Курорт эшчәнлеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.2.1	Санатор эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр

«н.у.» шартлы кыскарту белән кыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләренән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре очен әлеге Томның II Бүлгегендә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге маддәдә жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

5.14. Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (РЗ)

Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (РЗ) әлеге Кагыйдәләр билгеләгән РЗ индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Ял, туризм һәм спорт объектлары зоналары ял йортлары, пансионатлар, кемпинглар, физик культура һәм спорт объектлары, туристлык базалары, стационар һәм палаткалы туристик-сәламәтләндөрү лагерьлары, балалар туристик станцияләре, туристлык парклары, укыту-туристлык сукмаклары, трассалар, балалар һәм спорт лагерьлары, башка шундый объектлар урнаштыру очен билгеләнгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекләренең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеге чикләреннән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.6.2	Мәдәният һәм ял парклары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәгә эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.6	Жәмәгать туклануы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.7	Кунаханә хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.8.1	Күнел ачу чаралары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.3	Спорт белән шөгыльләнү очен мәйданчыклар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.7	Спорт базалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.2	Табигый-танып белү туризмы	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.2.1	Туристлык хезмәте	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.3	Аучылык һәм балыкчылык	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.5	Гольф очен яки атлы прогулкалар очен кырлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.1	Табигать территорияләрен саклау	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.2	Курорт эшчәnlеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.2.1	Санатор эшчәnlек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Рөхсөт ителгэн файдалану төрө		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капитал төзелеш объектларын рөхсөт ителгэн төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекенең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнен биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлеке чикләренең минималь чигенүләр, м
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чeltәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндөрү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсөт ителгэн файдалануның шартлы рөхсөт ителгэн төрләре					
2.4	Күчмә торак	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.1	Мәдәни-ял итү эшчәnlеге объектлары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.6.3	Цирклар һәм зверинецлар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7	Дини файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.1	Дини йолаларны гамәлгә ашыру	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.7.2	Дини идарә һәм мәгариф	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.4	Кибетләр	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.5	Банк һәм иминият эшчәnlеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.10	Күргәзмә-ярминкә эшчәnlеге	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.1	Спорт-тамаша чараларын тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.2	Биналарда спорт белән шөгыйләнүне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.4	Спорт белән шөгыйләнү очен жиһазландырылган мәйданчыklар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.5	Су спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.1.6	Авиация спорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
5.4	Кече суднолар очен причаллар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
6.8	Элемтә	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.3	Су транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.4	Һава транспорты	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
9.3	Тарихи-мәдәни эшчәnlек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.

Искәрмәләр

«н.у.» шартлы кыскарту белән кыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсөт ителгэн файдалануның өстәмә төрләре рөхсөт ителгэн файдалануның төп һәм шартлы төрләре очен әлеге Томның II Бүлгөндә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгэн таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге маддәдә жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

5.15. Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (CH1)

Зиратлар урнаштыру зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (CH1) әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән CH1 индексы булган территориаль зоналарга кагыла.

Зиратлар урнаштыру зоналары жириләү (мәет кую) урыннарын (зиратларны, крематорийларны, башка күмү урыннарын) урнаштыру һәм эшләту өчен урнаштырылган. Әлеге объектларны урнаштыру һәм аларның эшләве күрсәтелгән зоналарны аерип алу юлы белән генә һәм башка территориаль зоналарда ярамаган очракта гына тәэммин итепләр мөмкин.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт итепләнән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт итеплән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары:

Рөхсәт итеплән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләмнең һәм капиталь төзелеш объектларын рөхсәт итеплән төзү һәм реконструкцияләүнең чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекләренең үлчәме, кв.м	катлар саны / төзелмәнең биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләгә чикләренән минималь чигенүләр, м
Рөхсәт итеплән файдалануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәге эшчәнлекне тәэммин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
7.2.3	Гомуми файдаланудагы транспорт стоянкалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндерү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.1	Ритуаль эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт итеплән файдалануның шартлы рөхсәт итеплән төрләре					
Билгеләнми					

Искәрмәләр

«н.у.» шартлы кыскарту белән кыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның II Бүлгегендә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге маддәдә җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

5.16. Калдыклар белән эш итү зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (CH2)

Калдыклар белән эш итү зоналарының шәһәр төзелеше регламенты (CH2) CH2 зонасы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалануның яисә планлаштырыла торган файдалануның территорияләре чикләрендә урнашкан территориаль зоналарга кагыла.

Зона каты көнкүреш калдыклары участокларыннан, үләт базларыннан, чистарту корылмаларыннан файдалануның хокукий шартларын тәэмин итү өчен бүләп бирелгән. Каты көнкүреш калдыклары полигонын, биотермик чокырны, үләт базын эксплуатацияләүгә бәйле биналар, корылмалар һәм коммуникацияләр урнаштыру рөхсәт ителә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре; жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төре		Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзу һәм реконструкцияләүнен чик параметрлары			
Код	Аталышы	жир кишәрлекләренең үлчәмне, кв.м	катлар саны / төзелмәнен биеклеге	төзелешнең максималь проценты	жир кишәрлекләренең чик параметрлары
Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре					
3.1	Коммуналь хезмәт күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.1	Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.1.2	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
3.9.1	Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләр өлкәсендәгә эшчәнлекне тәэмин итү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
4.9.1.3	Автомобиль мойкалары	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.1	Су объектларыннан гомуми файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.2	Су объектларыннан махсус файдалану	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
11.3	Гидротехник корылмалар	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0	Гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр)	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.1	Урам-юл чөлтәре	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.0.2	Территорияне төзекләндереү	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
12.2	Махсус эшчәнлек	н.у.	н.у.	н.у.	н.у.
Рөхсәт ителгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре					
Билгеләнми					

Искәрмәләр

«н.у.» шартлы кыскарту белән кыйммәтләре билгеләнмәгән параметрлар тамгаланган.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы төрләре өчен әлеге Томның II Бүлгендә, 5 маддәсендә 5.1 пункты белән күрсәтелгән таблица нигезендә билгеләнә.

Әлеге маддәдә жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

6 маддә. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жирләр

Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары яисә жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турындагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

ЛО - линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары урнашкан жир кишәрлекләре.

Линия объектларын урнаштыру (гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм гомуми файдаланудагы федераль һәм региональ әһәмиятле автомобиль юлларыннан тыш) теләсә кайсы территориаль зонада рөхсәт ителгән файдалануның рөхсәт ителгән төрләре исемлегендә күрсәтелмичә рөхсәт ителә.

ТОП - гомуми файдаланудагы территорияләр.

Торак пунктлар чикләрендә гомуми файдаланудагы жир кишәрлекләре (территорияләр) торак пунктның теләсә кайсы территориаль зоналары составына кертелергә мөмкин.

ОКН - мәдәни мирас объектлары территорияләре.

Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук ачыкланган мәдәни мирас объектлары булган һәйкәлләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торғызу, ремонтлау һәм җайлаштыру тәртибе турында каар кабул ителгән.

7 маддә. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр

Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрен куллану федераль законнар нигезендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары яисә вәкаләтле жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәрту турындагы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

ЛФ - урман фонды жирләре.

Урман фонды жирләренә урман жирләре һәм составлары урман законнары белән билгеләнә торган легаль булмаган жирләр керә. Урман фонды жирләреннән файдалану һәм саклау тәртибе әлеге Кодекс һәм урман законнары белән билгеләнә.

ВО – өске сулар белән капланган жирләр

Өске сулар белән капланган жирләр өчен территориаль зоналар, түбәндәгө очраклардан тыш, билгеләнми:

- гомуми файдаланудагы су объектлары булмаган ясалма сулыклар һәм су агымнары, яңғыр сулары жыела торган зур су чокырлары, су өчен чокырлар, су белән капланган карьеерлар, хужалык максатлары өчен билгеләнгән каналлар һәм каналаулар, аквакультура (балыкчылык), авыл хужалыгы житештерүенең, сәнәгатьнең, фәнни тикшеренүләрнең, рекреациянең башка максатлары өчен билгеләнгән сулыклар тиешле билгеләнештәге территориаль зоналар составына кертелергә мөмкин.

- торак пунктлар чикләрендә урнашкан өске сулар (максус сакланылуучы табигать территорияләре жирләреннән тыш) белән капланган жирләр торак пунктның территориаль зоналары составына кертелергә мөмкин.

Гомуми файдаланудагы су объектларының торак пунктының территориаль зоналары составына кертелгән очракта, мондый объектларга территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы су объектларыннан файдалануга караган рөхсәт ителгән файдалану төрләреннән тыш кагылмый. Су саклау зонасында яисә су объектының яр буе саклау полосасында урнашкан жир кишәрлекләренә һәм капиталъ төзелеш объектларына Россия Федерациясе Су кодексының 65 маддәсендә билгеләнгән чикләуләр кагыла.

СХ – авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындағы авыл хужалыгы жирләре.

Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составында авыл хужалыгы жирләренә торак пунктлардан читтә урнашкан сөрүлекләр, печәнлекләр, көтүлекләр, қысыр жирләр, күпъеллык үсемлекләр (бакчалар, виноградниклар һ.б.) биләп торган жирләр керә. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындағы авыл хужалыгы жирләре өстенлеккә ия һәм максус сакланылырга тиеш. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындағы авыл хужалыгы жирләре гражданнар тарафыннан бакчачылык алыш бару территориясе чикләренә кертелә алмый, шулай ук бакча йортлары, торак йортлар, хужалык корылмалары һәм гаражлар төзү өчен файдаланыла алмый.

СХ индексы тарафыннан билгеләнгән авыл хужалыгы жирләренең жирләре составына шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында авыл хужалыгы билгеләнешендәге башка жирләр кертелергә мөмкин, алар хужалыклар арасындағы юллар, саклагыч урман утыртмалары, аларда жирләрне тискәре йогынтыдан саклау функцияләрен башкаручы агач-куак үсентеләре урнашкан .

8 маддә. Жирләрдән фактта яисә планлаштырылган файдалану территорияләре

Шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарында территорияләр курсәтелергә тиеш, алар өчен территориаль планлаштыру документлары нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары һәм территориине файдалануның махсус шартлары булган зоналар билгеләнергә тиеш, әмма гамәлдәге закон таләпләре нигезендә бу территорияләр өчен территориаль зона билгеләнергә тиеш түгел. Мондый территорияләрне билгеләү өчен жирләрдән (җир кишәрлекеннән яисә аның өлешеннән) факттагы яки планлаштырылган файдалану территориясе төшөнчәсе кулланыла.

Жир кишәрлекенең факттагы яки планлаштырылган өлешеннән файдалану территориясе (шул исәптән ике яки аннан да аерымланган кишәрлектән торган бердәм жирдән файдалану) - жир кишәрлекенең зур булмаган өлешен биләп торган территория, ул фактта кулланыла яки теге яки бу территориаль зонаның шәһәр төзелеше регламенты нигезендә файдалану планлаштырыла, ул бөтен жир кишәрлекенең яисә аның өлешенә карата билгеләнергә тиеш түгел. Йәр жир кишәрлекенең бер генә территориаль зонага каравы турындагы законнар таләпләре нигезендә, территориаль зона жир кишәрлекенең бер өлешенә карата (шул исәптән бердәм жирдән файдалануның аерымланган кишәрлекенең карата) билгеләнә алмый. Градостроительный регламент территориальной зоны, соответствующий Территориаль зонаның жир кишәрлекенең факттагы яки планлаштырылган өлешеннән файдалануга туры килә торган шәһәр төзелеше регламенты, рөхсәт ителгән файдалану төрләре, жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларының калган (кубрәк) жир кишәрлекенең калган (кубрәк) өлешендәге реконструкциясе объектларына туры килмәве аркасында, бөтен жир кишәрлекенең кагыла алмый.

Жир кишәрлекенең факттагы яки планлаштырылган өлешеннән файдалану территорияләре территориаль зонаның хокукий статусына ия түгел. Бу территорияләрнең чикләре, шулай ук территорияләрдән файдалануның аерым шартлары булган тиешле зоналарның чикләре жирлекнең генераль планы карталарында территорияне файдалануның аерым шартлары булган тиешле функциональ зоналар һәм зоналар чикләре нигезендә шәһәр төзелеше зонасы карталарында чагылдырыла һәм курсәтелә.

Әлеге территорияләрне шәһәр төзелеше зоналаштыру карталарында билгеләү өчен жир кишәрлекенең фактта файдаланган очракта, яки жир кишәрлекенең өлешен планлаштырган очракта «-Ф» индексы белән тулыландырылган өлеше булган жир кишәрлекенең факттагы территориаль зонасы яисә планлаштырылган өлеше «-П» индексы кулланыла.

Шэһэр төзелешен зоналаштыру карталарында жирләрдән фактта һәм планлаштырылган файдалануның түбәндәгә төрләре күрсәтелгән:

КС-Ф - авыл хужалығы билгеләнешендәгә объектлар зonasы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе.

СХ2-Ф - авыл хужалығы билгеләнешендәгә объектлар зonasы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе (СХ2).

СХ4-Ф - күмәк бакчачылык һәм яшелчәчелек зonasы регламенты (СХ4) нигезендә жирләрдән факттагы файдалану территориясе.

СН1-Ф - зиратлар урнаштыру зonasы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе (СН1).

СН2-Ф - калдыклар белән эш иту зonasы регламенты нигезендә жирләрдән фактта файдалану территориясе (СН2).

Ж1-П - индивидуаль торак төзелеше зonasы регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырылган файдалану территориясе (Ж1).

ОД-П - күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона (ОД) регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырылган файдалану территориясе.

Т-П - транспорт инфраструктурасы зonasы регламенты нигезендә планлаштырыла торган файдалану территориясе (Т).

КС-П - коммуналь-склад объектлары зonasы регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырылган файдалану территориясе.

Р2-П - рекреацион билгеләнгән зона регламенты нигезендә жирләрдән планлаштырылган файдалану территориясе (Р2).

Гамәлдәге кануннар нигезендә, жирләрнең хокукий статусы көйләнмәгән территорияләр, әгәр алар кешеләрнең тормышына һәм сәламәтлегенә, әйләнәтире мөхиткә куркыныч тудырмаса, чикләнмәгән озак яши ала. Жир кишәрлеге өлешләрен фактта яисә планлаштырылган файдалану территориясендә капиталь төзелешнең булган объектларын яңа төзелешкә яисә реконструкцияләүгә рәхсәтнамә алу өчен жир кишәрлеген ызанлау (булут яки бүлеп бирү) үткәрергә һәм территориядән фактта файдалануга яисә планлаштырыла торган территориянең чикләрен билгеләү өлешендә әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертергә кирәк.

Шэһэр төзелешен зоналаштыру картасында жирләрдән фактта файдалану территориясе сыйфатында шулай ук урман фонды жирләрендә яисә махсус саклана торган территорияләрдә шэһэр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләре дә күрсәтелә ала.

III БҮЛЕК. Жириң кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннаң файдалануны чикләү

9 маддә. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жириң кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннаң файдалануны чикләүләр

9.1. Гомуми нигезләмәләр

1) Россия Федерациясе Жириң кодексы нигезендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә жириң кишәрлекләреннән файдалануны чикләү билгеләнә, алар жириң асты байлыклары, һава һәм су законнары турындагы законнарда башкасы карапмаган булса, жириң өстендей һәм жириң өслегендә булган барлық нәрсәгә қагыла һәм мондый жириң кишәрлекләрендә урнашкан күчмәсез мөлкәт объектларын урнаштыруны һәм (яисә) алардан файдалануны чиклиләр яисә тыялар, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны билгеләү максатларына туры килми торган башка эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру өчен жириң кишәрлекләреннән файдалануны чиклиләр яисә тыялар.

2) Территориянең аерым шартлары булган зоналарның тулы исемлеге Россия Федерациясе Жириң кодексының 105 маддәсендә китерелгән.

3) Федераль закон нигезендә, жириң кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын куллануны чикләү бары тик федераль закон таләпләре нигезендә рәсми рәвештә билгеләнгән территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләрендә генә гамәлдә. Жирилекләрнең жириле үзидарә органнары үз вәкаләтләренә кертелмәгән территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның күләмнәрен (үлчәмнәрен) һәм (яисә) чикләрен билгели алмый.

Шуңа ярашлы рәвештә әлеге Кагыйдәләр кысаларында территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар өч төргә бүленә:

- билгеләнгән (тәгаенләнгән) - Россия Федерациясе законнары нигезендә чикләре билгеләнгән һәм расланган зоналар;

- Россия Федерациясе законнары нигезендә чикләре билгеләнмәгән һәм расланмаган зоналар - билгеләүгә планлаштырыла торган зоналар, әмма кануннар нигезендә алар билгеләнергә тиеш, чикләрне билгеләү буенча билгеле бер кагыйдәләргә (критерийларга) ия;

- чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнмәгән һәм расланмаган, законнар нигезендә билгеләнергә тиешле якынча - зоналар, ләкин чикләр билгеләү буенча билгеләнгән үлчәмнәр һәм бер мәгънәле кагыйдәләр (критерийлар) юк; мондый зоналар өчен закон дәрәжәсендә ориентир күләмнәре генә билгеләнгән, алар мондый зоналарның чикләре билгеләнгән очракта әйләнәтире мохиткә йогынты ясау дәрәжәсен исәпләүләр һәм (яисә) натураль үлчәүләр үткәру юлы белән аныкланырга тиеш.

4) Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында мәжбүри тәртиптә территориядән файдалануның махсус шартлары булган билгеләнгән зоналарның чикләре генә күрсәтелә.

5) Шэһэр төзелешен зоналаштыру картасында шулай ук федераль законнарда һәм Россия Федерациясе норматив хокукий актларында билгеләнгән, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләрен билгеләү буенча гамәлдәге объектларга карата территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре күрсәтелә ала.

Мондый зоналарга линия объектларының (электр тапшыру линияләре, торбаүткәргечләр, элемтә линияләре), автомобиль юлларының юл буе полосалары, су саклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе саклау полосалары керә. Мондый зоналарның чикләре шэһэр төзелешен зоналаштыру картасында чагылган очракта, әлеге чикләр рәсми билгеләнгән (расланган) зоналардан территориянең махсус шартлары булган аерым шартлы билгеләр белән чагылдырыла.

Әлеге зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны шэһэр төзелешен зоналаштыру һәм чикләү картасында мондый зоналарның чикләрен аерып алу мәгълүмат-белешмә характеристында була һәм федераль законнар нигезендә билгеләү планлаштырыла торган чикләр һәм чикләүләр буларак карала. Территориянең махсус шартлары булган зоналарның тулысынча яисә өлешчә ориентировка чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокук ияләре әлеге зоналарда жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүне суд тәртибендә дәгъваларга хокуклы.

6) Шэһэр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган ориентлашу зоналары чикләре күрсәтелми, чөнки алар якынча ориентир характеристында һәм жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә юридик көчкә ия түгел.

Россия Федерациясе суд практикасы нигезендә, зоналарның ориентир чикләре шэһэр төзелешен зоналаштыру картасында территориядән файдалануның махсус шартлары булган очракта жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре, территориядән файдалануның махсус шартлары булган мондый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү өлешендә гамәлдә булмаган дип суд тәртибендә танылырга мөмкин.

Уңышлы зоналарга федераль законнар таләпләре нигезендә предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары, су белән тәэммин иту чыганакларын саклауның икенче һәм өченче пояслары зоналары, су басу зоналары, радиотехник объектны тапшыручы чикләүләр зоналары, территориянең махсус шартлары булган зоналарның һәм подзоналарның башка төрләре керә, федераль законнар нигезендә зоналарның күләмнәре исәпләүләр һәм (яисә) табигый тикшеренүләр (үлчәүләр) нигезендә билгеләнергә тиеш.

7) “Олы Елга авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге территориясенде территориядән файдалануның махсус шартлары булган түбәндәгә зоналар билгеләнде яисә урнаштырылырга тиеш:

- эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүрешне су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары;
- су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе саклау полосалары;
- юл буе полосасы;
- предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар саклау зоналары;
- электр чөлтәре хужалыгы объектларын саклау зоналары;
- газ бүлү чөлтәрләренең сак зоналары;
- линияләрнең һәм элемтә корылмаларының сак зоналары.

9.2. Су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары

Су белән тәэмин итү чыганакларының санитар саклау зоналарының төрләре һәм күләмнәре “Хужалык-эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэмин итү чыганакларын һәм сууткәргечләрне санитар саклау зоналары” СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә билгеләнә.

Су белән тәэмин итү чыганаклары санитар саклау зоналарына (алга таба - ЗСО) ия. Санитария саклау зоналары өч пояс составында оештырыла.

Беренче пояс (катый режимлы) суалғычларның урнашу территориясен, барлык сууткәргеч корылмаларның һәм су килү каналының мәйданчыкларын үз эченә ала. Су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының беренче поясы күләме сакланган жир асты суларын кулланганда 30 м һәм жир асты суларын тиешенчә сакламаганды 50 м тәшкил итә.

Беренче пояс чикләрендә юан кәүсәле агачлар утырту, сууткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм кинәйтүгә турыдан-туры мөнәсәбәте булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләр салу, торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләрнең яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану рөхсәт ителми.

Биналар, икенче пояс территориясендә санитар режимны исәпкә алыш, ЗСОның беренче поясыннан читтә урнашкан якындагы көнкүреш яки житештерү канализациясе системасына яки чистарту корылмаларының жирле станцияләренә агып төшүче суларны канализация белән жиһазландырылган булырга тиеш.

Икенче һәм өченче поясларны (чикләүләр поясын) су белән тәэмин итү чыганакларының пычрануын кисәту өчен билгеләнгән территорияне кертәләр.

Су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зоналарының икенче һәм өченче пояслары чикләре исәпләү белән билгеләнә.

Санитария саклау зонасының икенче һәм өченче пояслары чикләрендә түбәндәгеләр тыела: яңа скважиналар бораулау һәм туфрак катламын бозуга бәйле яңа төзелеш (Роспотребнадзор идарәсенең территориаль бүлеге белән мәжбүри килештерелгән очракта башкарыла); файдаланылган суларны жир асты катламнарына куу (кучерү) һәм каты калдыкларны жир асты катламнарына күмү, жир асты байлыкларын эшкәртү; ягулык-майлау материаллары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар складларын, сәнәгать агымнары, шлам

саклау складларын һәм жир асты суларының химик пычрану куркынычы тудыра торган башка объектларны урнаштыру. Санитар саклау зонасының өченче поясы чикләрендә мондый объектларны урнаштыру, геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алыш бирелгән Роспотребнадзор органының санитар-эпидемиологик бәяләмәсе булганда, су катламын пычратудан саклау буенча махсус чаралар үтәлгән очракта гына рөхсәт ителә.

Шулай ук икенче пояс чикләрендә түбәндәгеләр тыела: зиратларны, үләт базларын, ассенизация басуларын, фильтрация басуларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм башка объектларны урнаштыру, алар жир асты суларының микроб белән пычрану куркынычы тудыра; ашламалар һәм агулы химикатлар куллану; төп кулланылыштагы урманны кисү.

9.3. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе саклау полосалары

Россия Федерациясе Су кодексының 65 маддәсе нигезендә су саклау зоналары елгаларның, инешләрнең, күлләрнең, сусаклагычларның яр буе линиясенә тоташкан территорияләрдән гыйбарәт һәм алarda күрсәтелгән су объектларын пычратуны, чүпләүне, ләмгә батыруны һәм аларның суларын ярлыландыруны булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буе саклау полосалары урнаштырыла.

Су саклау зоналарының һәм яр буе саклау полосаларының үлчәмнәре Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә билгеләнә.

Елгаларның су саклау зоналарының, инешләрнең киңлеге һәм аларның яр буе саклау полосасының киңлеге тиешле яр сзызыгыннан билгеләнә.

Елгаларның һәм инешләрнең су саклау зоналарының киңлеге аларның чишмәләреннән елга һәм инешләрнең түбәндәге озынлыгы белән билгеләнә:

- 10 километрга кадәр -50 метр;
- 10нан 50 километрга кадәр -100 метр;
- 50 километрдан артык – 200 метр.

Су саклау зоналары чикләрендә тыела:

- туфракның ундырышлылыгын жайга салу максатларында агынты суларны куллану;
- зиратларны, үләт базларын, житештерү һәм куллану калдыкларын, химик, шартлаткыч, токсик һәм агулы матдәләрне, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру;
- заарллы организмнарга каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;

- транспорт чараларының (максус транспорт чараларынан тыш) хәрәкәте һәм туктап торуы, моңа юлларда һәм юлларда каты өслекле максус жиһазландырылган урыннарда аларның хәрәкәте һәм туктап торулары керми;
- автозаправка станцияләрен, ягулық-майлау материаллары складларын (ягулық салу станцияләре, ягулық-майлау материаллары складлары портлар, суднолар төзү һәм судно ремонтлау оешмалары, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә урнашкан очраклардан тыш, эйләнә-тирә мохитне саклау һәм Су кодексы таләпләрен үтәү шарты белән, эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә закон таләпләрен үтәү шартларында), транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау өчен қулланыла торган техник хезмәт күрсәту станцияләрен урнаштыру, транспорт чараларын юуны гамәлгә ашыру;
- пестицидлар һәм агрохимикатлар өчен максуслаштырылган саклагычлар урнаштыру, пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану;
- ағынты суларны, шул исәптән дренаж суларны ағызу;
- гомумтаралган файдалы казылмаларны эзләп (тикшереп) табу һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның аларга тау биләмәләренең жир асты байлыклары һәм (яисә) геологик бүлемтекләр турындагы РФ законнары нигезендә бирелгән чикләрдә расланган техник проект нигезендә “Жир асты байлыклары турында” 1992 елның 21 февралендәге 2395-І номерлы Россия Федерациясе Законының 19.02.1 маддәссе нигезендә расланган техник проект нигезендә башка төрләрен разведкалау һәм чыгаруны гамәлгә ашыруchy жир асты байлыкларыннан файдаланучылар тарафынан гамәлгә ашырылган очраклардан гайре).

Су саклау зоналары чикләрендә, су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм сулыкларны саегудан саклауны тәэммин итә торган корылмалар белән су кануннарына һәм эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннарга ярашлы рәвештә, мондый объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кертү, хужалык һәм башка объектларны эксплуатацияләү рөхсәт ителә. Су объектын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэммин итә торган корылма төрен сайлау эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә билгеләнгән пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнарны ташлауның мөмкин нормативларын үтәү зарурлыгын исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

Су объектларын пычранудан, чүпләнүдән, ләм басудан һәм суларны ярлыландырудан саклауны тәэммин итә торган корылмалар дигәннән тубәндәгеләр аңлашыла:

- Сууткәргечләрнең (канализациянең) үзәкләштерелгән системасы, явым-төшем суларын ағызу өчен үзәкләштерелгән су чыгару системалары;
- ағып төшүче суларны үзәкләштерелгән су чыгару системаларына (шул исәптән яңғыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) жибәрү (ағызу) корылмалары һәм системалары, әгәр алар шундый суларны кабул итү өчен билгеләнгән булса;
- ағып төшүче суларны (шул исәптән яңғыр суларын, кар суларын, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) чистарту өчен аларны

чистартуны әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып тәэммин итүче локаль чистарту корылмалары;

- житештерү һәм куллану калдыкларын жыю корылмалары, шулай ук ағып төшүче сularны (шул исәптән яңыр сularын, кар сularын, инфильтрация сularын, су юу һәм дренаж сularын) су үткәрми торган материаллардан ясалган приемникларга чыгару (агызу) корылмалары һәм системалары.

Су саклау зоналары чикләрендә урнашкан һәм ағып төшүче сularны чистарту корылмалары белән жиһазланмаган гражданнарның бакчачылык, яшелчәчелек яисә дача коммерциягә карамаган берләшмәләре территорияләренә карата аларның мондый корылмалары белән жиһазландырылган һәм (яисә) үзәкләштерелгән системаларга тоташтырылган вакытка кадәр әйләнә-тирә мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар керүне булдырмый торган су үткәрми торган материаллардан ясалган приемниклар куллану рөхсәт ителә.

Яр буе саклау полосасының киңлеге су объектының ярның авышлыгына бәйле рәвештә билгеләнә һәм кире авышлык өчен 30 м яки 0° була, 3°ка кадәр авышлык өчен 40 м һәм 3° һәм аннан артык авышлык өчен 50 м.

Елга, чишмә башыннан алып тамагына кадәр 10 км дан да кимрәк булган инеш өчен су саклау зонасы яр буе саклау полосасы белән туры килә. Елганың, инешнең чишмә башлары өчен су саклау зонасы радиусы илле метр үлчәмендә билгеләнә.

Яр буе саклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы өчен билгеләнгән чикләүләр белән беррәттән түбәндәгеләр тыела:

- жирләрне сөрү;
- юыла торган грунтларның оемнәрен урнаштыру;
- авыл хужалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен жәйге лагерьлар, ванналар оештыру.

Гомуми файдаланудагы су объектының яр буе линиясе буйлап гомуми файдалану өчен билгеләнгән яр буе полосасы билгеләнә.

Гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасының киңлеге 20 метр тәшкүл итә, мона каналларның, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең яр буе полосалары керми, аларның озынлыгы чишмәдән алып тамагына чаклы 10 километрдан да артмый. Су каналларының, шулай ук елгаларның һәм инешләрнең яр буе полосасының киңлеге, чишмә башыннан алып тамагына кадәр (кою урынына хәтле) ун километрдан да артмаган инешләрнең озынлыгы 5 метр тәшкүл итә. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында 5 метр киңлектәге яр буе полосалары чагылдырылмый.

Һәр граждан алар янында йөрү һәм булу өчен гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосасыннан (механик транспорт чараларыннан файдаланмычы), шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгын гамәлгә ашыру һәм йөзү чараларына причал ясау өчен файдаланырга хокуклы.

Яр буе полосасы чикләрендә жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.

9.4. Автомобиль юлларының юл буе полосалары

Автомобиль юллары өчен, торак пунктлар чикләрендә урнашкан автомобиль юлларыннан тыш, юл буе полосалары билгеләнә. Автомобиль юлларының юл буе полосаларын билгеләү һәм хокукий режим хәзерге вакытта 257-ФЗ номерлы законның 26 маддәсендә, Россия Транспорт министрлыгының 2010 елның 13 гыйнварындагы 43 номерлы боерыгында, шулай ук федераль әһәмияттәге автомобиль юлларының юл буе полосаларына карата Россия Федерациясе Президентының 27.06.1998 № 7274 Указында жайга салынган. Автомобиль юлының юл буе полосалары автомобиль юлының бүленгән полосасына якын урнашкан һәм алар чикләрендә юл хәрәкәте иминлеге таләпләрен тәэмин итү, шулай ук автомобиль юлын реконструкцияләү, капиталь ремонтлау, карап тоту, аның сакланышы өчен, автомобиль юлының үсеш перспективаларын исәпкә алып, нормаль шартлар тудыру максатларында жир кишәрлекләреннән (жир кишәрлекләренең өлешләреннән) файдалануның маxсус режимы билгеләнә торган территорияләрдән гыйбарәт.

Юл буе полосасының киңлеге:

Беренче һәм икенче категорияле автомобиль юллары-75 м;

Өченче һәм дүртнече категория автомобиль юллары-50 м;

Бишенче категорияле автомобиль юллары-25 м;

РФ субъектларының административ үзәкләрен (башкалаларын), федераль әһәмияттәге шәһәрләрне башка торак пунктлар белән тоташтыручи керү (килү) юллары, шулай ук халык саны 250 мең кешегә кадәр булган шәһәрләрне урап узу өчен төзелгән федераль әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары бүлемтекләре өчен-100 м;

Халык саны 250 мең кешедән артык булган шәһәрләрне урап узу өчен төзелгән автомобиль юллары бүлемтекләре -150 м.

Олы Елга авыл жирлеге территориисе буенча федераль әһәмияттәге “Р-239 “Казан – Оренбург” автомобиль юлы уза, андан 75 м күләмендә юл буе полосасы урнаштырылган.

Автомобиль юлларының юл буе полосаларыннан файдалану режимы “Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында” 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән.

Автомобиль юлының юл буе полосалары чикләрендә капиталь төзелеш объектлары, юл эшчәнлеген башкару өчен билгеләнгән объектлар, юл сервисы объектлары, реклама конструкцияләре, мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр урнаштыру автомобиль юлы хужасы белән килештереп рөхсәт ителә.

Юл буе полосалары чикләрендә түбәндәгә чикләүләр билгеләнә:

1. капиталь төзелеш объектларын, юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән объектларны, юл сервисы объектларын төзу, реконструкцияләү, реклама конструкцияләрен, мәгълүмат тاكتаларын һәм күрсәткечләрне урнаштыру автомобиль юлы хужасының язма ризалыгы булганда рөхсәт ителә. Мондай ризалыкта үтәлүе мәжбүри булган техник таләпләр һәм шартлар булырга тиеш;

2. Эгэр капиталъ төзелеш объектын урнаштыру өчен территорияне планлаштыру документларын, мондый объектны автомобиль юлының юл буе полосасы чикләрендә урнаштыруны күздә тоткан планлаштыру документларын әзерләү таләп ителсә, ул расланганчыга кадәр автомобиль юлы хужасы белән килештерелә. Бу очракта автомобиль юлының юл буе полосасы чикләрендә объектны төзүгә, реконструкцияләүгә ризалык алу таләп ителмәячәк;

3. автомобиль юлы хужасының язма рәвештә ризалыгы һәм төзелешкә рөхсәтнамә булганда инженерлык коммуникацияләрен урнаштыру рөхсәт ителә.

9.5. Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары

Санитар-яклау зонасы чикләрендә урнаштырырга рөхсәт ителми:

- торак төзелешен, аерым торак йортларны да кертеп,
- ландшафт-рекреация зоналары,
- ял зоналары,
- курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләре,
- бакчачылык ширкәтләре һәм коттеджлар төзелеше, күмәк яисә индивидуаль дача һәм бакча кишәрлекләре территорияләре,
- яшәү тирәлеге сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләр;
- спорт корылмалары,
- балалар мәйданчыклары,
- мәгариф һәм балалар оешмалары,
- гомуми файдаланудагы дәвалау-профилактика һәм савыктыру оешмалары.

Санитар-саклау зонасында һәм сәнәгатьнең башка тармаклары объектлары территориясендә дару матдәләре, дару чарапары һәм (яисә) дару формалары житештерү объектларын, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складларын урнаштыру рөхсәт ителми; сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектлары, азык-төлек чималының һәм азык-төлек продуктларының күпләп складлары, эчә торган суны әзерләү һәм саклау өчен су ўткәргеч корылмалар комплекслары, алар продукциянең сыйфатына йогынты ясарга мөмкин.

Шулай ук жирлек территориясендә нефть чыгару объектлары, азык-төлек сәнәгате предприятиеләре (пекарня), коммуналь-склад зонасы (складлар, цехлар, пекарня, автомобильләр өчен стоянкалар), санитар-саклау зоналары урнашырга тиешле зиратлар урнашкан.

Күрсәтелгән объектлар өчен санитар-яклау зоналарының күләмнәре һәм чикләре билгеләнмәгән. Шуңа күрә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында бу объектларның санитар-саклау зоналары чикләре күрсәтелмәгән.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2018 елның 3 мартандагы “Санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм санитар-саклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләрен раслау турында” 222 номерлы каары нигезендә санитар-саклау зоналары кеше яшәү тирәлегенә химик, физик, биологик йогынты ясау чыганаклары булып торучы гамәлдәге, төзелешкә

планлаштырылган, реконструкцияләнә торган капиталъ төзелеш объектларына карата (алга таба - объектлар) билгеләнә, санитар-эпидемиологик таләпләрдән артып китүче химик, физик һәм (яисә) биологик йогынты объектлары контурлары өчен формалашкан очракта.

Санитар-яклау зоналары урнаштырылырга тиешле капиталъ төзелеш объектларының хокукый ияләре атмосфера һавасын, атмосфера һавасына физик һәм (яки) биологик йогынты дәрәҗәләрен объект контурында тикшерү (үлчәү) үткәрергә һәм қулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәткә (аның территориаль органнарына) тиешле документлар теркәп, санитар-яклау зонасын билгеләү турында гариза тапшырырга тиеш.

Санитар-саклау зонасын билгеләү, үзгәрту яисә туктату турындагы каарны қабул итәләр:

- қулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәт – санитария классификациясе нигезендә I һәм II класслы хәвефлек объектларына карата, шулай ук санитария классификациясенә кертелмәгән объектларга карата;

- қулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең территориаль органнары - санитария классификациясе нигезендә III - V класслы хәвефлек объектларына карата.

Санитар-саклау зонасы һәм аның чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануны чикләү мондый зона турында мәгълүматлар Бердәм дәүләт күчесез милек реестрына кертелгән көннән билгеләнгән дип санаала.

9.6. Электр чөлтәре хужалығы объектларының сак зоналары

Электр чөлтәре хужалығы объектларының сак зоналары “Электр чөлтәре хужалығы объектларының саклау зоналарын билгеләү тәртибе һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартлары турында” Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы Каары нигезендә электр чөлтәре хужалығының гамәлдәге линияләренең һәм корылмаларының сакланышын тәэммин итү өчен билгеләнә.

Һава электр тапшыру линияләре буенда сак зоналары жир кишәрлеге еслеге һәм һава киңлеге (һава линияләре терәкләренең биеклегенә туры килә торган биеклегенә), электр тапшыргыч линиясенең ике яғы буенча да электр үткәргечләрдән киләсе ераклыкта туктап торган параллель вертикаль яссылыklar белән чикләнгән, электр тапшыру линиясенең ике яғы буенча да тора торган параллель вертикаль яссылыklar белән чикләнгән:

- 1 кВ кадәр - 2 м;
- 1 дән 20 кВ кадәр - 10 м;
- 35 кВ - 15 м;
- 110 кВ - 20 м;
- 220 кВ - 25 м;

- 500 кВ - 30 м.

Жир асты кабель линияләре буенда сак зонасы жир асты байлыклары кишәрлеге өслеге (тирәнлеккә туры килә торган чыбык линияләрен сузу тирәнлегенә туры килә торган тирәнлеккә), электр тапшыру линиясенең ике яғыннан да 1 метр ераклыктан ерак кабельләрдән торган параллель вертикаль яссылыklar белән чикләнгән жир өслеге рәвешендә билгеләнә.

Сак зоналарында электр челтәре хужалыгы объектларының имин эшен бозарга мөмкин булган теләсә нинди гамәлләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән аларның зарар күрүенә яисә юкка чыгаруына китерү, һәм (яисә) гражданнарның гомеренә, сәламәтлегенә һәм физик яисә юридик затларның мәлкәтенә зыян китерү, шулай ук экологик зыян салуга һәм янгын чыгуга китерү тыела.

Аерым алганда, тыела:

- электр челтәре хужалыгы объектларына керү өчен төзелгән юл һәм керү юллары чикләрендә теләсә нинди объектлар һәм предметларны (материалларны) урнаштырырга, шулай ук теләсә нинди эшләр башкарырга һәм электр челтәре хужалыгы объектларына керүгә комачауларга мөмкин булган корылмалар төзергә, мондый керү өчен кирәkle юл һәм подъездлар булдырмыйча;

- чүплекләр урнаштырырга;

- ору-бәрү механизмнары белән эш итәргә, авырлыгын 5 тоннадан артык киметергә, ачы һәм коррозион матдәләр һәм ягулык-майлау материаллары (жир асты электр линияләренең саклау зоналарында) агызып чыгаруны һәм агызуны башкарырга.

Электр челтәре хужалыгы объектларын саклау зоналарында көчәнеш 1000 вольттан артык булганда шулай ук түбәндәгеләр тыела:

-теләсә нинди саклагычларны, шул исәптән ягулык-майлау материалларының, тупларга (өяргә) яисә урнаштырырга;

- балалар һәм спорт мәйданчыкларын, стадионнарны, базарларны, сәүдә нокталарын, кыр станнарын, терлекләр өчен урыннарны, барлык машиналар һәм механизмнарның гаражларын һәм стоянкаларын урнаштырырга, билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне башкаруга мәшгуль булмаган кешеләр күп туплануга бәйле теләсә нинди чараптар үткәрергә (электр тапшыруының һава линияләренең сак зоналарында).

Саклау зоналары чикләрендә челтәр оешмасының язмача рөхсәтеннән башка түбәндәгеләр тыела:

- биналар һәм корылмалар төзү, капиталь ремонтлау, реконструкцияләү яисә сұту;

- тау, шартлату, мелиоратив эшләр, шул исәптән жирләрне вакытлыча су басу белән бәйле;

- агач һәм қуаклар утырту һәм кисү;

- йөк белән гомуми биеклеге яки йөксез генә булган машиналарның һәм механизмнарның юл өслегеннән биеклеге 4,5 метрдан артык булганда (һава электр үткәргеч линияләренең сак зоналарында) йөрюе;

- 4 м биеклектәге авыл хужалыгы машиналарын һәм жиһазларын кулланып, кыр эшләре.

9.7. Газ бұлғы чөлтәрләренең сак зоналары

"Газ бұлғы чөлтәрләрен саклау кагыйдәләрен раслау түрінде" Россия Федерациясы Хөкүмәтенең 2000 елның 20 наурыздағы 878 номерлық арасы нигезендә газ бұлғы чөлтәрләре өчен түбәндеге саклау зоналары билгеләнеде:

а) тышкы газұтқаргечләр трассалары буйлап - газұтқаргечнең һәр яғынан 2 метр ераклықта уза торған шартлы сызыклар белән чикләнгән территория рәвешенде;

б) газұтқаргеч трассаларын билгеләу өчен бакыр үткәргеч кулланғанда полиэтилен торбалардан жири асты газұтқаргечләре буйлап - үткәргеч яғынан 3 метр һәм каршы яктан 2 метр ераклықта уза торған шартлы сызыклар белән чикләнгән территория рәвешенде;

в) торбалар материалына бәйсез рәвештә мәңгелек туң грунтларда тышкы газұтқаргечләр трассалары буйлап - газұтқаргечнең һәр яғынан 10 метр ераклықта уза торған шартлы сызыклар белән чикләнгән территория рәвешенде;

г) аерым газ көйләу пунктлары әйләнәсендә - әлеге объектлар чикләреннән 10 метр ераклықта үткәрелгән йомық линия белән чикләнгән территория рәвешенде. Биналарга кертең төзелгән газ көйләу пунктлары өчен саклау зонасы регламентланмып;

д) суднолар йөри торған һәм елгалар, күлләр, сусаклагычлар, каналлар аша газұтқаргечләрнен су асты кичүләре буйлап - су өслегеннән су өслегенең һәр яғынан 100 м га арта торған параллель яссылыклар арасында төзелгән төбенә кадәр булган участогы рәвешенде;

е) урманнан һәм ағач-куак үсемлекләре буйлап уза торған авылара газұтқаргечләр трассасы буйлап - 6 метр киңлектәге уоман ызаны рәвешенде, газұтқаргечнең һәр яғынан 3 метр. Газұтқаргечләрнен жири өсте бүлемтеге өчен ағачлардан алыш торба үткәргечкә кадәр ара газұтқаргечне эксплуатацияләүнен бөтен срокы дәвамында ағачларның биеклегеннән ким булмаска тиеш.

Газ бұлғы чөлтәрләренең саклау зоналарына керә торған жири кишәрлекләренә аларның заарланаудың кисету яисә аларны нормаль эксплуатацияләү шартларын бозу максатларында түбәндеге чикләүләр (йөкләуләр) урнаштырыла:

а) торак-граждан һәм житештерү билгеләнешенде объектлар төзергә;

б) эксплуатация оешмалары белән килештереп, күперләрне, коллекторларны, газ бұлғы чөлтәрләрен аларда урнашкан газ бұлғы чөлтәрләре белән автомобиль һәм тимер юлларны жимерергә һәм реконструкцияләргә;

в) ярларны нығыту корылмаларын, су үткәрү жайлаптамаларын, жири һәм башка корылмаларны, газ бұлғы чөлтәрләрен жимерүдән саклың торған корылмаларны жимерергә;

г) тану билгеләрен, контроль-үлчәү пунктларын һәм башка газ бұлғы чөлтәрләрен күчерү, заарлау, салу һәм юк итү;

д) чуплекләр һәм складлар корырга, кислота, тоз, селте һәм башка химик актив матдәләр эремәләрен ағызырга;

е) саклау зоналарын капларга (томаларга) һәм киртәләргә, эксплуатация оешмалары персоналының газ бүлү чөлтәрләренә көрүенә, хәзмәт күрсәту һәм газ бүлү чөлтәрләре заарлануларын бетерүгә каршылык күрсәтергә;

ж) ут кабызырга һәм ут чыганакларын урнаштырырга;

з) авыл хужалығы һәм мелиорация кораллары һәм 0,3 метрдан артык тирәнлектә механизмнар белән баз казырга, туфрак актарырга һәм эшкәртергә;

и) газ көйләү пунктларының, катод һәм дренаж саклау станцияләренең, жир асты коелары люкларының калиткаларын һәм ишекләрен ачарга, электр белән тәэммин итү чараларын, яктырту һәм телемеханика системаларын кертергә яисә сүндерергә;

к) терәк баганаларга һәм жир өсте газұтқәргечләренә, газ бүлү чөлтәрләре биналарына, киртәләргә чит әйберләр ыргытырга, баскычлар сөяргә һәм бәйләп куярга, аларга менәргә (керергә);

л) газ бүлү чөлтәрләренә үз белдеген белән рөхсәтсез тоташырга.

Югарыда күрсәтелгән чикләүләргә карамый торган урман хужалығы, авыл хужалығы һәм башка эшләр жир горизонтын бозу һәм 0,3 метр тирәнлектә туфрак эшкәрту белән бәйле булмаганлыктан газ бүлү чөлтәренең сак зонасында милекчеләр, жир кишәрлекләре хужалары яки файдаланучылар тарафыннан, эксплуатацион оешмага эш башланганчы З эш көненнән дә ким булмаган язма хәбәр итү шарты белән башкарыла. Газ бүлү чөлтәрләренең саклау зоналарында жир кишәрлекләре өслеген бозу һәм 0,3 метрдан артык тирәнлектә туфрак эшкәрту башкарыла торган алдагы пунктларда каралмаган хужалык эшчәнлекке газ бүлү чөлтәрләренең эксплуатацияләү оешмасының язмача рөхсәте нигезендә гамәлгә ашырыла.

9.8. Элемтә линияләренең һәм корылмаларының сак зоналары

Саклау зонасы аның чикләре турында мәгълүматларны дәүләт кадастры исәбе документларына керту датасыннан билгеләнгән дип санала.

Элемтә линияләренең һәм корылмаларының сак зоналары гамәлдәге кабельле, радиорелеле һәм элемтә линияләренең һәм радиофикация линияләренең сакланышын тәэммин итү өчен, шулай ук Россия Федерациясе элемтә корылмаларының сакланышын тәэммин итү өчен билгеләнә. Элемтә чeltәрләренең һәм элемтә корылмаларының сак зоналарының үлчәме 07.07.2003 ел, № 126-ФЗ “Элемтә турында” гы Федераль закон, шулай ук РФ Хөкүмәтенең 09.06.95 ел, № 578 каары белән расланган “РФ элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләре” нигезендә билгеләнә.

РФ Хөкүмәтенең “Россия Федерациясе элемтә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләрен раслау турында” 1995 елның 9 июнендейгэ 578 номерлы каары нигезендә, кабельле һәм һава элемтә линияләре трассаларында һәм радиофикация линияләрендә:

а) маxсус куллану шартлары булган сак зоналары билгеләнә:

урмансыз кишәрлекләрдә торак пунктлардан читтә урнашкан һава элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре өчен жир асты кабель чeltәрләре өчен – жир асты элемтә кабеле трассасыннан яки һава элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре аша параллель рәвештә турыдан-туры билгеләнгән жир кишәрлекләре рәвешендә һәр яктан 2 метрдан да ким булмаган элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре жирләре;

элемтәнең кабельле линияләрендәгә көчәйту һәм регенерация пунктларын жир өсте һәм жир асты элемтәләре өчен – көчәйту һәм регенерация пунктларын урнаштыру үзәгеннән яки аларны жимерү чигеннән 3 метрдан да ким булмаган һәм жир контурларыннан 2 метрдан да ким булмаган ябык сзыык белән билгеләнгән жир кишәрлекләре рәвешендә;

б) урман массивларында һәм яшел утыртмаларда агачлары киселгән ачык полосалар булдырыла: утыртмаларның биеклеге 4 метрдан ким булганда – һава элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре арасындагы ераклыкның кинлеге 4 метр тәшкил итә (kyryй үткәргечләрдән алыш агач ботакларына кадәр һәр яктан 2 метр);

утыртмаларның биеклеге 4 метрдан артык булганда – иң кырый элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре арасындагы ераклык кименде 6 метр кинлектә (kyryй үткәргечләрдән алыш агач ботакларына кадәр һәр яктан 3 метр);

элемтә кабеле трассасы буйлап – киңлеге кимендә 6 метр (элемтә кабеленең һәр яғыннан 3 метр);

в) элемтә линияләренең һәм элемтә корылмаларының, радиофикация линияләренең һәм корылмаларының сак зоналарында барлық эшләр эшләрне житештерү һәм кабул итү кагыйдәләре буенча гамәлдәге норматив документларны үтәп башкарыла.

10 маддә. Махсус сакланылучы табигать территорияләре чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр

“Татарстан Республикасының региональ әһәмияттәге табигать һәйкәлләре турындагы нигезләмәләрне раслау хакында” 2019 елның 29 мартандагы 237 номерлы каары белән расланган “Саклана торган объектлары булып елгалар торган региональ әһәмияттәге табигать һәйкәлләре турында Нигезләмә” гә ярашлы рәвештә Табигать һәйкәлләре территорииясендә елга экосистемасына, су биологик ресурслары популяциясенә куркыныч янаучы теләсә нинди эшчәнлек тыела.

“Олы Елга авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге территорииясендә махсус сакланылучы табигать территорииләре юк.

11 маддә. мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләүләр

Мәдәни мирас объектларын саклау “Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләре) турында” 2002 елның 25 июнендәгэ 73-ФЗ номерлы федераль закон, “Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында” 2005 елның 1 апрелендәгэ 60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукий актлар таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

мәдәни мирас объектларын саклау зоналары мәдәни мирас объектларын саклауны тәэммин итү максатларында билгеләнә.

Саклау зоналары чикләре күрсәтелгән зоналарда урнашкан мәдәни мирас объектлары территорииләре чикләрен һәм проектлана торган зоналары чикләрен тасвиrlауны, әлеге зоналар чикләрендә жирләрдән файдалану режимнары һәм шәһәр төзелеше регламентлары проектларын үз эченә алган мәдәни мирас объектларын саклау зоналары проекты белән билгеләнә.

Саклау зоналары проектларын эшләү, саклау зоналары чикләрендә территорииядән файдалану режимнарын билгеләү Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрен) саклау зоналары турындагы нигезләмәне раслау турында» 2015 елның 12 сентябрендәгэ 972 номерлы каары, “Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында” 2005 елның 1 апрелендәгэ

60-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм башка норматив хокукий актлар белән жайга салына.

Татарстан Республикасы Мәдәни мирас объектларын саклау комитетының 21.03.22 № 01-08/1159 хаты нигезендә Олы Елга авыл җирлеге чикләрендә түбәндәгә объектлар урнашкан.

Федераль әһәмияттәге мәдәни мирас объектлары (археология һәйкәлләре):

1. “Иске йорт” авыллыгы (авыл булган урын);
2. “Сорочьи Горы шәһәрлеге”;
3. “Кашан” II шәһәрлеге”.

Курсәтелгән мәдәни мирас объектлары территориясе чикләре Татарстан Республикасы Мәдәни мирас объектларын саклау комитетының 2019 елның 16 маенданы 47-П номерлы боерыгы белән расланды.

Төбәк әһәмиятендәге мәдәни мирас объектлары:

1. “Мәчет, XIX г.”, адресы: Олы Елга авылы, Совет урамы, 4б йорт;
2. “Мәчет, агач, XIX г.”, адресы: Казаклар авылы, Клуб урамы, За йорт.

Әлеге объектларның территорияләре чикләре тәгаенләнмәгән.

Ачыкланган мәдәни мирас объектлары (археология һәйкәлләре):

1. “Сорочьи Горы авыллыгы I”;
2. “Сорочьи Горы авыллыгы II”;
3. “Ежевичная стрелка” шәһәрлеге”;
4. “Чулман авыллыгы I”;
5. “Чулман авыллыгы II”;
6. . “Чулман авыллыгы III”;
7. “Олы Елга авыллыгы”;
8. “Олы Елга каберлеге I”;
9. “Олы Елга каберлеге II”;
10. “Дон-Урай авыллыгы I”;
11. “Дон-Урай авыллыгы II”.

Әлеге объектларның территорияләре чикләре тәгаенләнмәгән.

“Археологик мирас объектлары турында аерым мәгълүматлар исемлеген раслау хакында” Россия Федерациясе Мәдәният министрлыгының 2015 елның 1 сентябрендәгэ 2328 номерлы боерыгы нигезендә археологик мирас объектларының урнашу урыны турындагы мәгълүмат “хезмәт урынында файдалану өчен” грифын йөртә һәм ачык басылып чыгарга тиешле карталарда күрсәтелмәгән.